

КОНОНЧУК А. І., ЗІНЧЕНКО Т. В., ХЛЄБІК С. Р.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*до практичних і лабораторних занять та самостійної роботи
студентів з навчальної дисципліни*

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

КОНОНЧУК А. І., ЗІНЧЕНКО Т. В., ХЛЄБІК С. Р.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

*Методичні рекомендації до практичних і лабораторних занять
та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни*

УДК 364.4 (072)

М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 12 від 30.07.2025 р.

Рецензенти:

Лісовець О. В. – професор кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, доктор педагогічних наук;

Новгородський Р. Г. – доцент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук

Конончук А. І., Зінченко Т. В., Хлебик С. Р.

М54 Методи соціальної роботи: методичні рекомендації до практичних і лабораторних занять та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2025. – 85 с.

Дані методичні рекомендації містять тематику та плани практичних і лабораторних занять, орієнтовні питання до контрольних робіт, заліку та екзамену, тематику та приклади виконання навчально-дослідних завдань, список базових та додаткових джерел науково-методичної літератури з навчальної дисципліни «Методи соціальної роботи» для студентів спеціальності «Соціальна робота» денної та заочної форм навчання.

УДК 364.4 (072)

© Конончук А. І., Зінченко Т. В.,

Хлебик С. Р., 2025

© НДУ ім. М. Гоголя, 2025

ЗМІСТ

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	13
4. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	22
5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, ЗАЛІКУ ТА ЕКЗАМЕНУ	32
6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ	34
7. НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ.....	37
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	40
9. ДОДАТКИ.....	44

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методи соціальної роботи» є набуття професійних компетентностей здобувачів вищої освіти шляхом інтеграції теоретичних і практично-орієнтованих знань, умінь та навичок щодо використання методів соціальної роботи для здійснення фахової діяльності у галузі соціальної роботи.

Завдання:

- розкрити наукові підходи до розуміння сутності методів соціальної роботи, їх ролі у досягненні мети і розв'язанні завдань соціальної роботи, особливостей використання;
- виробити практичні уміння щодо використання методів соціальної роботи у професійній діяльності, в тому числі й інноваційних,
- з'ясувати можливості використання методів соціальної роботи у різних напрямках роботи соціального працівника, з різними категоріями клієнтів, взаємозв'язок методів і форм соціальної роботи;
- набути професійні знання, вміння та навички щодо використання методів соціальної роботи для налагодження ефективної взаємодії фахівців із соціальної роботи зі спеціалістами суміжних галузей.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» та ОП «Соціальна робота. Практична психологія» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного);
- здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів;
- здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади;
- здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах;
- здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах;
- здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів;

- здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення;
- здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей;
- здатність до розробки та реалізації соціальних проєктів і програм;
- здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи;
- здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах;
- здатність до аналізу та вирішення проблемних ситуацій, пов'язаних із порушенням прав особистості;
- здатність надавати соціально-педагогічну допомогу дітям та сім'ям, сприяти виробленню навичок самодопомоги;
- здатність організовувати соціально-педагогічну роботу в закладах освіти.

Вивчення навчальної дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка» та ОП «Соціальна робота. Практична психологія» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

- здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних задач і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами;
- ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід;
- формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми;
- теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки;
- розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях;
- використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань;
- використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин;
- визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності;

- використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів;
- самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога;
- застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу;
- встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів;
- виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин;
- конструювати процес та результат соціальної роботи в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Тема 1. Методи соціальної роботи у сучасній теорії і практиці соціальної роботи

Визначення поняття «метод соціальної роботи». Основні підходи до класифікації методів соціальної роботи у зарубіжній та вітчизняній теорії і практиці: первинні (класичні й нові) та вторинні; за напрямками і формами (крізь призму спільних характеристик); за об'єктами соціальної роботи; за суб'єктами соціальної роботи. Загальна характеристика основних груп методів соціальної роботи, визначених крізь призму їх спільних ознак: соціологічні, педагогічні, психологічні, соціально-економічні, соціально-медичні та організаційно-розпорядчі.

Новітні (інноваційні) методи соціальної роботи: рівний-рівному, соціальна вулична робота, аналіз соціуму, моніторинг, метод кейсів, сімейна групова нарада, еко-карта та ін.

Методи і форми соціальної роботи: взаємозв'язок і взаємообумовленість.

Поняття «організаційна форма соціальної роботи», її ознаки. Проблема класифікації організаційних форм соціальної роботи.

Взаємозв'язок методів і технологій соціальної роботи. Технології соціальної роботи як сукупність форм, методів і прийомів, що застосовуються соціальними службами, окремими закладами соціального обслуговування, соціальними працівниками з метою досягнення успіху соціальної роботи та забезпечення ефективності реалізації завдань соціального захисту населення.

Тема 2. Соціологічні, соціально-медичні та психологічні методи соціальної роботи

Сфери застосування соціологічних методів (спостереження, анкетування, опитування, аналіз документів тощо) у соціальній роботі. Види анкет та інтерв'ю. Типи запитань, які можуть складати текст анкети чи зміст інтерв'ю.

Сфери застосування соціально-медичних методів фахівцем із соціальної роботи. Здоров'єзбережувальна діяльність соціального працівника.

Особливості використання психологічних методів (спостереження, тестування, опитування, соціодрама, психодрама, ігрова терапія, арттерапія, казкотерапія, соціально-психологічний тренінг тощо) у професійній діяльності соціального працівника. Загальна характеристика основних психологічних методів та методика їх застосування.

Тема 3. Соціально-економічні та організаційно-розпорядчі методи соціальної роботи

Сутність соціально-економічних методів. Натуральна та грошова допомога, пільги, одноразові виплати, компенсації, патронаж та побутове обслуговування, моральне заохочення, санкції.

Організаційно-розпорядчі методи у діяльності соціального працівника. Регламентування, нормування, інструктування, підбір та розстановка кадрів праці. Якості та знання менеджера соціального проєкту; метод вимог, критика та самокритика, контроль, перевірка виконання та ін.

Тема 4. Педагогічні методи у діяльності соціального працівника

Методи формування свідомості особистості: бесіда, приклад, методи дискусійного характеру (дискусія, диспут, полеміка, софістика, евристика), лекція, переконання та навіювання.

Методи організації діяльності та формування досвіду суспільної поведінки: доручення, соціальне навчання, закріплення позитивного досвіду, привчання, тренування, прогнозування (перспективні лінії), громадська думка, вимога (пряма та непряма), гра.

Методи стимулювання діяльності: метод позитивного підкріплення, метод негативного підкріплення, змагання, заохочення.

Методи самовиховання: самооцінка, самоорганізація, самоконтроль, самокорекція.

Тема 5. Метод індивідуальної соціальної роботи

Casework (соціальна робота з випадком, ведення випадку) як ключовий метод індивідуальної соціальної роботи: історія становлення, підходи до визначення, спектр вирішуваних проблем. Мета і етичні цінності застосування методу. Теорія «5 П» Х. Перлман як теоретико-методична основа застосування методу індивідуальної соціальної роботи – п'ятиетапної роботи соціального працівника: діагностики проблеми клієнта, оцінку природи походження визначеної проблеми, розробка плану втручання і надання необхідних послуг, завершення втручання та оцінка успішності дій. Стратегії і тактика діяльності соціального працівника на кожному етапі роботи. Базові принципи та теоретичні підходи до ведення випадку.

Характеристика роботи із конкретним випадком: план втручання та план догляду. Адміністративна модель та модель інтенсивного догляду. Особливості методу «casework» як методу індивідуальної роботи.

Case management (кейс-менеджмент, управління випадком) як різновид ведення випадку: сутність, мета, завдання, принципи застосування, характеристики, моделі, групи клієнтів. Етапи кейс-менеджменту. Основні функції кейс-менеджменту на рівні територіальної громади.

Індивідуальне інтерв'ю як метод індивідуальної роботи. Фази інтерв'ю. Техніки і прийоми інтерв'ю. Особливості інтерв'ю під час першої та наступних зустрічей з клієнтом. Умови ефективності інтерв'ю.

Консультації як метод індивідуальної соціальної роботи. Критерії ефективності індивідуальної соціальної роботи. Знання, вміння і навички соціального працівника, необхідні для налагодження ефективної взаємодії з клієнтом.

Тема 6. Метод групової соціальної роботи

Витоки групової соціальної роботи. Теоретичні основи групової соціальної роботи. Підходи до визначення соціальної роботи з групою. Сутність, мета, завдання, сфери використання групової соціальної роботи. Відмінності між груповою соціальною роботою і груповою психотерапевтичною роботою. Базові принципи групової соціальної роботи як методу соціальної роботи.

Теоретична модель групової соціальної роботи. Підходи до класифікації груп. Види груп у груповій соціальній роботі. Розробка плану втручання, етапи розвитку групи. Переваги і недоліки групової соціальної роботи. Ефективні моделі роботи з групою: терапевтична, медіаторська, розвиваюча, поведінкова, соціальної мети. Знання, вміння і навички соціального працівника, необхідні для налагодження ефективної роботи з групою.

Тема 7. Метод соціальної роботи в громаді

Соціальна робота у громаді (організація громади) як метод соціальної роботи: підходи до визначення, мета, рівні та базові принципи застосування. Визначення громади. Етапи організації громади в залежності від характеру організації соціальної роботи в громаді та ролі професійного соціального працівника. Ресурси громади. Завдання соціальної роботи у громаді. Основні ролі соціального працівника у громаді. Функції соціального працівника у громаді. Характеристика допоміжних методів соціальної роботи у громаді: метод соціального забезпечення (планування, організація, підбір та сертифікація персоналу, керівництво, координація), звітність, метод соціальної дії, соціальні дослідження.

РОЗДІЛ II. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СТРУКТУРІ ЗАГАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Тема 8. Методи соціальної діагностики

Значення діагностики у роботі соціального працівника. Сутність соціальної діагностики. Характеристика соціальної діагностики. Принципи соціальної діагностики. Значення соціальної діагностики при дослідженні соціальної ситуації клієнта, якому треба надати допомогу. Соціальна діагностика як необхідний етап будь-якого впливу в соціальній роботі. Діагностичні методи в роботі соціального працівника: методи проведення діагностичного дослідження; методи аналізу діагностичної інформації. Етапи й особливості соціальної діагностики. Особливості соціальної діагностики групових процесів.

Тема 9. Методи соціальної профілактики

Сутність, предмет, об'єкт і суб'єкти соціальної профілактики. Види соціальної профілактики: первинна, вторинна, третинна. Рівні профілактичного впливу: макрорівень, мікрорівень, індивідуальний рівень. Соціальна проблема як предмет соціальної профілактики. Мета і завдання соціальної профілактики. Напрями профілактичної роботи. Принципи соціальної профілактики. Основні

підходи до організації первинної профілактичної роботи з підлітками. Показники ефективності профілактичної роботи. Форми організації профілактичної роботи: профілактичні заходи (анімаційні, інформаційні, навчальні, методичні, дослідницькі та ін.), профілактичні програми. Методи соціальної профілактики.

Тема 10. Методи соціальної реабілітації

Соціальна реабілітація як напрям соціальної роботи. Мета, завдання, предмет, об'єкти і суб'єкти соціальної реабілітації. Види соціальної реабілітації та їх особливості (медичної, психологічної, соціально-середовищної, професійної, педагогічної). Структура процесу соціальної реабілітації. Форми організації соціальної реабілітації: індивідуальні, групові (терапевтичні спільноти), діяльність спеціалізованих соціальних установ (реабілітаційні центри). Методи соціальної реабілітації. Методика контактної взаємодії з особистістю.

Принципи соціальної реабілітації різних груп клієнтів. Індивідуальна програма реабілітації: зміст та методи реалізації.

Тема 11. Метод проєктування у соціальній роботі

Підготовка та реалізація соціальних проєктів як напрям практичної роботи фахівців соціальної сфери. Проєктування як метод соціальної роботи. Сутність понять «проєкт», «проєктування», «соціальне проєктування». Характерні особливості проєкту. Типологія проєктів. Характеристика компонентів «життєвого циклу» проєкту. Критерії формулювання мети і завдань проєкту. Текстове оформлення проєкту. Моніторинг і оцінка проєкту. Інструментарій для здійснення моніторингу. Види оцінки. Ефективність проєкту. Методи соціального проєктування: матриця ідей, впровадження в роль, аналогія, «мозкова атака», синектика.

Тема 12. Метод консультування у соціальній роботі

Загальна характеристика та види спілкування як засобу консультативної допомоги. Основні функції спілкування і процесі взаємодії консультанта з клієнтом. Особливості використання консультування в соціальній роботі. Предмет консультування.

Основні види та напрямки консультування. Моделі консультування. Етапи консультативної бесіди. Професійна консультація та її особливості, основні принципи проведення консультативної бесіди. Характеристика групової та індивідуальної професійної консультації. Особливості і зміст консультування сім'ї. Методи консультування. Консультування по телефону як різновид соціальної допомоги.

Тема 13. Методи соціальної корекції і терапії

Поняття корекції. Основні напрями корекційного впливу. Принципи корекційної роботи. Методичні підходи до здійснення корекційного впливу соціальним працівником: психолого-педагогічний, соціальне навчання, соціальна корекція конфліктної ситуації. Загальна характеристика методів соціальної корекції. Форми організації корекції: корекційний захід, корекційна програма.

Методика контактної взаємодії як інструмент вивчення і корекції поведінки особистості. Етапи контактної взаємодії. Модель корекційної роботи з підлітками, які мають девіантну поведінку.

Роль соціальної терапії у професійній діяльності соціального працівника. Рівні реалізації соціальної терапії. Функції соціальної терапії. Критерії вирішення соціальних проблем клієнта. Методи соціальної терапії: технологічні характеристики. Види соціальної терапії. Методи поведінкової терапії в групі. Групова та індивідуальна соціальна терапія.

Тема 14. Методи соціальної експертизи і прогнозування

Значення експертизи для соціальної сфери. Поняття соціальної експертизи. Структура соціальної експертизи: суб'єкт, об'єкт, мета, завдання, функції, методи, моделі. Характеристика організаційних моделей соціальної експертизи: рецензія, моніторинг, проєкт. Організаційні форми соціальної експертизи. Структура технологічного процесу експертно-оцінювальної діяльності. Методи соціальної експертизи та їх характеристика.

Взаємозв'язок експертизи і прогнозування у роботі соціального працівника. Методи прогнозування. Види та зміст прогнозів.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	П	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ										
Тема 1. Методи соціальної роботи у сучасній теорії і практиці соціальної роботи.	15	2	2	4	7	18	2	2	2	12
Тема 2. Соціологічні, соціально-медичні та психологічні методи соціальної роботи	15	3		2	10	12				12
Тема 3. Соціально-економічні та організаційно-розпорядчі методи соціальної роботи	8	1			7	10				10
Тема 4. Педагогічні методи у діяльності соціального працівника	10	2			8	11	1			10
Тема 5. Метод індивідуальної соціальної роботи	14	2	2		10	15	1	2		12
Тема 6. Метод групової соціальної роботи	14	2	2		10	13	1			12
Тема 7. Метод соціальної роботи в громаді (організація громади).	14	2	2	2	8	11	1			10
Разом за розділом I	90	14	8	8	60	90	6	4	2	78
Розділ II. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СТРУКТУРІ ЗАГАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ										
Тема 8. Методи соціальної діагностики	12	2	2	2	4	10	1		2	7
Тема 9. Методи соціальної профілактики	12	2	2	2	6	10	1	2		7

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	П	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 10. Методи соціальної реабілітації	12	2	2	2	6	16		2		16
Тема 11. Метод проектування у соціальній роботі	14	2		2	12	10	2			6
Тема 12. Метод консультування у соціальній роботі	14	2			12	18				18
Тема 13. Методи соціальної корекції і терапії	16	2	2		12	14				14
Тема 14. Методи соціальної експертизи і прогнозування	10	2			8	12	2			10
Разом за розділом II	90	14	8	8	60	90	6	4	2	78
Усього годин	180	28	16	16	120	180	12	8	4	156

3. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Практичне заняття №1. Спеціальні наукові, психологічні та соціологічні методи соціальної роботи

1. Метод соціальної роботи: визначення, підходи до класифікації.
2. Соціально-економічні методи соціальної роботи: основні види, методика застосування.
3. Організаційно-розпорядчі методи у діяльності соціального працівника: основні види, сфери і методика застосування.
4. Педагогічні методи у діяльності соціального працівника: загальна характеристика, методика застосування.
5. Загальна характеристика основних психологічних методів та методики їх застосування у наданні допомоги і підтримки клієнтів.
6. Соціологічні та соціально-медичні методи у соціальній роботі: мета, завдання, види, методичні особливості використання.

Практичні завдання:

1. Скласти анкету (8-10 питань) для проведення опитування серед підлітків з метою з'ясування ставлення до власного здоров'я та здорового способу життя.
2. Сформулювати 5 питань для проведення інтерв'ю з директором Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) щодо результатів впровадження у закладі соціально-педагогічної послуги «університет третього віку».
3. Сформулювати тему, скласти план і тезово підготувати текст виступу перед групою підлітків у школі (оздоровчому таборі) з метою переконання їх у важливості формування навичок здорового способу життя (або профілактики іншої соціальної проблеми). Виступ – на 3-5 хвилин.
4. З творів або статей із періодичних видань (на вибір див. джерела літератури) виписати ситуацію, у вирішенні якої були використані психолого-педагогічні методи. Визначити їх та пояснити доцільність використання (чи недоцільність).

Література:

1. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури, 2009. С.68-73.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. С. 433, 482, 493-498, 509, 514, 522.
3. Здоров'єзбережувальна діяльність фахівця соціальної сфери: словник-довідник/ за ред. В.П. Пічі, Л.Є. Клос. Львів, Видавництво «Новий світ-2021. 300 с.

4. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. Київ: Каравела, 2009. С.85-92.
5. Профілактика деструктивної поведінки підлітків: навч. – метод. посібник / Ред. Т. Журавель, Ю. Удовенко. Київ: Видавництво ФОП Буря О. Д., 2022. 144 с.
6. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. С.69-72.
7. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.167-170.
8. Соціальна робота: підручник /за ред. Н.Г.Ничкало. Тернопіль: ВАТ «ТВПК «Збруч», 2010. С.18-23.
9. Соціальна робота: короткий енциклопедичний словник. Київ: УДЦССМ, 2002. 536 с. Соціальна робота. Книга 4. С.259-260.
10. Соціальна робота: в 3ч. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи/ за ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2004. С.120-136.
11. Соціальна робота в Україні: навч. посібник/ за заг. ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. Київ: Науковий світ, 2003. С.70-82.
12. Сходинки до здоров'я: настільна книга учня-тренера/кол. авт.-упорядн.: Петрович В.С., Курінова О.Ю., Шульган Ф.П., Волох А.С. Луцьк: Надстир'я, 2003. 142 с.

Практичне заняття №2. Метод індивідуальної соціальної роботи

1. Ведення випадку/соціальна робота з випадком як ключовий метод індивідуальної соціальної роботи: визначення, мета, особливості, теоретичні основи застосування.
2. Етапи і зміст роботи соціального працівника при застосуванні методу ведення випадку.
3. Управління випадком: проблема визначення, мета, завдання, моделі, етапи.
4. Метод консультування клієнта.
5. Основні (базові і спеціальні) навички і уміння спеціаліста по соціальній роботі при використанні методу індивідуальної соціальної роботи:
 - як встановлювати правильні і ефективні взаємостосунки з клієнтом;
 - як спонукати клієнта до дії;
 - якими навичками спілкування з клієнтом повинен володіти соціальний працівник?

Практичні завдання:

1. Сформулювати основні етичні правила взаємодії соціального працівника з клієнтом у процесі ведення випадку.
2. Скласти перелік морально-етичних принципів, на яких повинні базуватися взаємостосунки між спеціалістом і клієнтом при застосуванні методу індивідуальної соціальної роботи.

3. Зробити порівняльний аналіз «ведення випадку» та «соціального супроводу». Результати аналізу представити схематично.
4. Розкрити алгоритм ведення випадку.

Література:

1. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. №4607. ВВР, 2019, №18, ст.73. Стаття 18.
2. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.171-187.
3. Соціальна робота: в 3ч. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи/ за ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2004. С.136-162.
4. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.; Ч.І. Сучасні орієнтири та ключові технології/ З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. С.147-185.
5. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. С.69-72.

Практичне заняття №3. Метод групової соціальної роботи

1. Соціальна робота з групою як метод соціальної роботи: визначення, мета, особливості, теоретичні основи застосування.
2. Різновиди груп.
3. Динаміка групового процесу (етапи розвитку групи).
4. Підготовка та проведення групової роботи.
5. Моделі групової соціальної роботи.
6. Знання, вміння і навички фахівця із соціальної роботи для налагодження роботи з групою.

Практичні завдання:

1. На основі вивчення літератури, підготувати огляд характерних принципів групової соціальної роботи.
2. Проаналізуйте спеціалізовані знання, вміння і навички, якими має володіти соціальний працівник для налагодження ефективної роботи з групою. Результат подати у вигляді таблиці (див. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.200-201).

Література:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. С. 486-487.
2. Слезанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.187-203.

3. Соціальна робота: в 3ч. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи/ за ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2004. С.162-190.
4. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І.Д.Звереві. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. С.46-52.

Практичне заняття № 4. Метод організації громади

1. Поняття «громада» та «організація громади».
2. Організація громади як метод соціальної роботи.
3. Моделі соціальної роботи в громаді.
4. Базові принципи застосування методу організації громади.
5. Етапи реалізації методу «організація громади». Робота з розвитку громади.
6. Професійна компетентність фахівця із соціальної роботи, який працює у громаді.

Практичні завдання:

1. Розкрийте основні етапи активізації громади. Із запропонованої літератури підберіть 1-2 методики для визначення проблем жителів громади, де ви проживаєте.

Література:

1. Безпалько О.В. Соціальна робота у громаді: навч. посібник для вузів. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 170 с.
2. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді: теоретико-методичні основи: монографія. Київ : Науковий світ, 2006. 363 с.
3. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера/ під заг. ред І.Д. Звереві. Київ: Науковий світ, 2006. 69 с.
4. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. С. 417-419.
5. Організація партнерства у місцевих громадах: метод рек. для практиків соціальної сфери/ за заг. ред. І.Д. Звереві. Київ: Науковий світ, 2006. 43 с.
6. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І.Д.Звереві. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. С.42-44.
7. Слосанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.203-212.
8. Семигіна Т.В. Робота в громаді: практика й політика. Київ Вид. дім «КМ Академія», 2004. 180 с.
9. Соціальна робота: в 3ч. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи/ за ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2004. С.190-215.
10. Технології активізації громади: метод. посібник / за заг. ред. О.В. Безпалько. Київ: Наук. світ, 2006. 95 с.

Розділ II. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СТРУКТУРІ ЗАГАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Практичне заняття №5. Методи соціальної діагностики у діяльності соціального працівника

1. Сутність і характеристика соціальної діагностики.
2. Принципи соціальної діагностики.
3. Етапи і особливості соціальної діагностики.
4. Характеристика методів соціальної діагностики:
5. методи проведення діагностичного дослідження;
6. методи аналізу діагностичної інформації.
7. Вимоги до сучасних методів соціальної діагностики.

Практичне завдання:

Проаналізуйте ситуації та визначте інформантів, зміст додаткової інформації, яку необхідно зібрати та методи її збору, нормативні та програмні документи, які необхідні для її аналізу.

Інформанти	Додаткова інформація	Методи збору інформації	Документи

Ситуація 1. Світлана, учениця 8-го класу, почала постійно шокувати своїх однокласників та вчителів своїм виглядом: то пофарбує волосся у рожевий або зелений колір, то вистрижеться «квадратиками», то вдягне джинси з вирізаними дірками, то металеві ланцюги і паски. Її поведінка викликала хвилювання батьків, неоднозначні коментарі з боку товаришів та критику і зауваження з боку педагогів. Батьки хочуть, щоб соціальний педагог відвідав їх і «як треба» поговорив з нею.

Ситуація 2. 11-річний хлопчик проживає з безробітними батьками. Зважаючи на матеріальний стан родини, він вирішив піти працювати. Довідавшись про життєву ситуацію хлопчика, приватний підприємець запропонував йому роботу на своєму підприємстві: сортувати пляшки і складати їх в ящики. Робота тривала 3 години на день, за що хлопець отримував неповну заробітну платню.

Ситуація 3. Жінка 47 років залишилася одна з трьома дітьми: школярами 7-ми, 10-ти і 12-ти років. Четверо старших її дітей вже мають свої сім'ї і живуть окремо. Мешкає сім'я у селі, має невелике підсобне господарство, але коштів не вистачає: будинок потребує капітального ремонту (протікає дах, опалення пічне), жінці поставили діагноз «цукровий діабет». Син виявив бажання навчатися у музичній школі, але грошей на придбання музичного інструменту

немає. Вона звернулася до соціального працівника центру соціальних служб за порадою та допомогою.

Ситуація 4. Самотній батько із чотирма дітьми у віці від 9 до 16 років має заборгованість за світло. Його неодноразово попереджали про те, що борги треба ліквідувати, і ось контролер приніс повідомлення про відключення електрики за порушення умов користування електроенергією. Чоловік звернувся особисто до посадової особи відповідної служби, той сказав, що вони нічим йому не можуть допомогти. Чи може допомогти фахівець із соціальної роботи такому клієнту?

Література:

1. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді: методичний посібник / С.В.Толстоухова та ін. Київ: ДЦССМ, Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. С. 5-17.
2. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. С.49-60.
3. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.107-132.
4. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник/ за заг. ред.Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.37-49.

Практичне заняття № 6. Методи соціальної профілактики у діяльності соціального працівника

1. Зміст і види профілактики у професійній діяльності соціального працівника.
2. Поняття загальної і спеціальної профілактики. Напрями соціальної профілактики.
3. Модель профілактичної роботи з особистістю (мета, завдання, функції, принципи, зміст, методи, форми, результат).
4. Методи і форми профілактичної роботи соціального працівника.
5. Діяльність ЦСС та інших соціальних закладів по профілактиці негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі.

Практичне завдання:

1. Розробіть профілактичну програму для учнів конкретної цільової групи за віком, використовуючи форми та методи профілактичної роботи, за наступними проблемами (одну на вибір для однієї з категорій дітей): тютюнопаління, булінг, торгівля людьми, комп'ютерна залежність, ризикована поведінка, наркоманія, соціальні хвороби (ВІЛ, туберкульоз, ПСШ) тощо.

Література:

1. Технології соціально-педагогічної роботи: навчальний посібник/ За заг. ред. А.Й. Капської. Київ, 2000., С. 106-127.

2. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи/ За заг. ред. А.Й.Капської. Київ, 2002. С. 62-80.
3. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. С. 129-164.
4. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навчально-методичний посібник. Київ: УДЦССМ, 2001. С. 177-183.
5. Соціальна робота в Україні/ Під заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. Київ: Наук. світ, 2003. С. 121-139.
6. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.132 – 142.
7. Вайнола Р.Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій. Київ: КМПУ імені Б. Грінченка, 2008. С.101-119.
8. Превентивна робота з молоддю за методом «рівний-рівному»: навч. посібник / за ред. І.Д. Зверевої. Київ: Навчальна книга, 2002. 256 с.
9. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред. Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.110-120.

Практичне заняття № 7. Методи реабілітаційної діяльності соціального працівника

1. Соціальна реабілітація як напрям соціальної роботи. Чинники соціальної дезадаптації
2. Об'єкти і суб'єкти соціальної реабілітації.
3. Методи соціальної реабілітації.
4. Форми організації соціальної реабілітації: індивідуальна робота, терапевтичні спільноти.
5. Діяльність реабілітаційних установ в системі комплексної допомоги особистості.

Практичні завдання:

1. Запропонуйте методи соціальної реабілітації для роботи з дезадаптованими підлітками. Дайте їм характеристику.
2. Складіть перелік реабілітаційних установ вашої територіальної громади. Визначте, на яких проблемах вони спеціалізуються.

Література:

1. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навчально-методичний посібник. Київ: УДЦССМ, 2001. 150с.
2. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверевої. Київ: Центр учбової літератури, 2008. С. 211-212.
3. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.142-155; 330 – 339.

4. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред. Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.120-127.
5. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: конспект лекцій: Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. Київ: Академія праці і соціальних відносин, 2003. 75 с.
6. Соціальна робота в Україні: навч. посібник / за заг. ред. І.Д. Зверєвої, Г.М. Лактіонової. Київ: Науковий світ, 2003. С.99-195.

Практичне заняття № 8. Методи корекції і терапії у соціальній роботі

1. Сутність корекційного процесу у соціальній роботі.
2. Модель корекційної роботи з підлітками, що мають девіантну поведінку.
3. Методи соціальної корекції.
4. Допомога особистості засобами терапевтичного впливу: сутність, підходи, функції.
5. Характеристика методів соціальної терапії.

Практичне завдання:

1. Спираючись на запропоновану модель корекції девіантної поведінки підлітків, розробити модель соціально-педагогічної корекції агресивної поведінки дитини молодшого шкільного віку.

Література:

1. Соціальна робота в Україні: теорія та практика. 3-я частина/ За заг. ред. А.Я.Ходорчук. Київ: ДЦССМ, 2002. С.71-79.
2. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д. Зверєвої. Київ: Центр учбової літератури, 2008. С.92-95.
3. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. С. 83-93.
4. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С. 142-168.
5. Вайнола Р.Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій. Київ: КМПУ імені Б. Грінченка, 2008. С.95-101.
6. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред. Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.134-142. С.152-170; 215-225.

4. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Розділ I. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Лабораторне заняття № 1-2

Тема: Різноманітність методів і форм соціальної роботи: особливості застосування, підходи до класифікації.

Мета: з'ясувати сутність та особливості застосування форм і методів соціальної роботи, набути умінь їх використання на практиці.

1. Визначення поняття «метод соціальної роботи».
2. Основні підходи до класифікації методів соціальної роботи.
3. Загальна характеристика груп і окремих методів та форм соціальної роботи.

Хід роботи. Фронтальне опитування. Робота проводиться в малих групах. Після опитування проводиться ознайомлення із запропонованими ситуаціями, дискусії у підгрупах. Результати обговорення заносяться в робочі зошити. Завершується робота обговоренням у великій групі.

Завдання 1. Визначити, які основні методи соціальної роботи можуть бути застосовані соціальним працівником для надання допомоги різним категоріям клієнтів.

Завдання 2. Визначити групи методів соціальної роботи, об'єднаних за спільними ознаками. Результати роботи представити у таблиці.

Завдання 3. Скласти картотеку новітніх (інноваційних) методів соціальної роботи. Тезово розкрити їх зміст та особливості застосування (соціальна вулична робота, рівний-рівному, аналіз соціуму, моніторинг, сімейна групова нарада, метод кейсів, соціально-психологічний тренінг, мобільна соціальна робота та ін.).

Групи методів СР	Методи СР, які входять у групу
Група загальних методів	
Група загальних наукових методів	
Група спеціальних наукових методів	
Психологічні методи	
Соціологічні методи	
Соціально-медичні методи	

Завдання 4. Розкрийте взаємозв'язок методів і форм соціальної роботи. Наведіть приклад.

Завдання 5. Проаналізувати «життєву історію» клієнта за поданою нижче схемою та визначити план роботи соціального працівника з надання допомоги і підтримки.

Схема аналізу «життєвої історії»:

1. Опис ситуації (де, коли відбулася, учасники, конкретні умови).
2. Показати її взаємозв'язок з конкретною соціальною чи психологічною проблемою та визначити її суть.
3. Прогностично окреслити план конкретних дій соціального працівника та запропонувати шляхи, методи і засоби їх реалізації.
4. Окреслити коло спеціалістів або інших осіб, з якими необхідно взаємодіяти.
5. Передбачити можливі перешкоди і шляхи їх уникнення.
6. Спрогнозувати основні результати і наслідки роботи.

Життєві історії

1. Олексій – 15 років. У нього повна сім'я: мама, тато, він та молодша сестра. Мати та батько працюють. Батько часто пропиває гроші, але не скандалить. 2 роки тому Олексій захопився компанією у підземному переході: там хлопці сидять вдень і вночі — «тусуються». Спочатку він ходив туди тільки вдень, потім все частіше став залишатися і на ніч. Мати не має на нього впливу, батько також. Якщо батьки забороняють іти до переходу (зачиняють двері, ховають взуття), Олексій погрожує самогубством або втечею з дому. Після закінчення 9 класів він не вступав до навчального закладу, у 10-й клас навчатися теж не пішов. Єдине заняття у нього – перехід.

2. Павло – 13 років. Четвертий рік живе поза сім'єю. Батько помер. Мати зловживає алкоголем і відтоді, коли Павлик вперше став ночувати не вдома, не цікавиться, де він. Спочатку був відсутнім вдома 1-2 дні, потім не приходив по тижню. Протягом 2-х років не буває вдома зовсім. Матір бачив кілька разів п'яною (на зупинці перебирала сміття, у парку збирала пляшки тощо). До неї не підходив – соромився. Павло не п'є, не палить, не нюхає клей. Підробляє дрібними послугами, тому має гроші на харчування. Живе у кинутomu напів-підвальному помешканні із такими ж дітьми, як і сам.

3. Сашко – 11 років. Практично живе на вулиці протягом півроку. Змінює місця проживання, але всі вони територіально неподалік від помешкання батьків (занедбаний будинок у приватному секторі). В сім'ї ще троє дітей: 2, 4, 8 років. Мати дуже хворіє, батько п'є. Мати періодично розшукує Сашка і вмовляє повернутися, але він вже звик до вуличного життя. Школу не відвідує.

4. Марина – 12 років. Фізично розвинена, значно відрізняється від однолітків. У школу ходить, але навчається без інтересу і має дуже посередні успіхи, часто пропускає заняття без поважних причин. Батько і мати хронічні алкоголіки. Рік тому за шматок м'яса та пляшку горілки мати «продала» дівчинку сусіду-алкоголіку. Так у Марини розпочалося раннє статеве життя. У школі та на вулиці вона проявляє підвищений інтерес до хлопців. Мати і батько абсолютно байдужі до долі дівчинки.

5. Сергій – 14 років. Перебуває на обліку служби у справах дітей за численні крадіжки, брутальну поведінку. Повністю ігнорує оточення. Однак любить тварин: доглядає вдома за собакою, вирощує акваріумних рибок тощо. Мати усіяко захищає сина.

6. Антоніна – 14 років. Мати – інвалід, не працює, має 6 дітей: усі від різних батьків, з дітьми ніхто з них не проживає. Щотижня мати відвідує міськвиконком (місто обласного підпорядкування) і вимагає допомоги, усіяких пільг, вирішення проблем тощо. Все, що їм надається, здається їй недостатнім. Антоніна відвідує школу 1-2 рази на тиждень, але щоранку проходить по базару і мовчки зазирає в очі жінкам, котрі привезли з села на продаж продукти – дехто потроху дає. Антоніна їсть сама, а дещо приносить додому меншим братам та сестричкам.

7. Сергій – 11 років. Батьки загинули в автокатастрофі. Бабуся (70 років) призначена опікуном. Після смерті батьків Сергія бабуся узалежнилася від алкоголю. Дід (75 років) не може їй дати раду. Поступово втрачає вплив і на хлопця.

8. Олена – 18 років. Приїхала до міста із села. Навчалася на кухаря у професійному ліцеї. Завагітніла, але її партнер категорично відмовився від шлюбу. Після пологів у пологовому будинку сказала лікарям, що відмовляється від дитини і забирати її не буде.

9. Рашид і Ахмет – близнюки по 14 років. Разом з матір'ю проживали в Алжирі. Батько – громадянин Алжиру. З матір'ю давно розлучений. Мати мала онкологічне захворювання і перед смертю повернулася в Україну. Тут живі ще її батьки. Бабуся – опікун онуків, але проживає в однокімнатній квартирі з чоловіком. У квартирі, що належала покійній матері дітей, 6 років ніхто не проживав, не сплачувались комунальні послуги, і вона перейшла у власність держави.

Завдання 6. Обговорити результати роботи над життєвими історіями, визначити недоліки та правильні кроки у роботі кожної з мікрогруп.

Література:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Звереві. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с. С.482, 494, 498, 498, 433, 509, 514, 522.
2. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. Київ: Каравела, 2009. С.85-92.
3. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. С.69-72.
4. Слозанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. С.167-170.
5. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник/ за ред. І.Д.Звереві. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. С.180-189.
6. Соціальна робота: підручник /за ред. Н.Г.Ничкало. Тернопіль: ВАТ «ТВПК «Збруч», 2010. С.18-23.

7. Соціальна робота: короткий енциклопедичний словник. Київ: УДЦССМ, 2002. 536 с. Соціальна робота. Книга 4. С.259-260.
8. Соціальна робота: в 3ч. Ч.2. Теорії та методи соціальної роботи/ за ред. Т.В. Семигіної, І.М. Григи. Київ: Києво-Могилянська Академія, 2004. С.120-136.
9. Соціальна робота в Україні: навч. посібник/ за заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. Київ: Науковий світ, 2003. С.70-82.
10. Соціальна робота в Україні: перші кроки / під ред. В.Полтавця. Київ: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. С.46-83.
11. Технології соціально-педагогічної роботи: навч.посібник/ за ред. проф. А.Й.Капської. Київ., 2000. С.22-35 (Організаційна форма як компонент технологій соціально-педагогічної діяльності).

Лабораторне заняття № 3

Тема: Використання соціально-психологічного тренінгу у соціальній роботі

Мета: розкрити потенціал соціально-психологічного тренінгу у професійній соціальній роботі, формувати практичні навички проведення тренінгів

ПЛАН

1. Поняття «соціально-психологічний тренінг».
2. Зміст соціально-психологічного тренінгу
3. Робота тренера.
4. Особливості проведення просвітницьких тренінгів.
5. Проведення фрагменту соціально-психологічного (просвітницького) тренінгу, обговорення результатів роботи.

Завдання:

- 1 Опрацюйте рекомендовану літературу до заняття. Випишіть визначення поняття «соціально-психологічний тренінг», основні положення щодо змісту його проведення та роботи тренера.
2. Підберіть кілька вправ (3-5) для використання під час проведення соціально-психологічного тренінгу з питань розвитку комунікативних умінь (особистісного зростання) учасників. Підготуйтеся до їх презентації в аудиторії.
3. Охарактеризуйте структуру просвітницького тренінгу. Які методичні особливості його проведення?

Література:

1. Безпалько О.В. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи. *Соціальна педагогіка: теорія та практика*. 2004, №1. С.22-27.
2. Гусак П.М., Зимівець Н.В., Петрович В.С. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології: монографія. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. С.202-213.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Зверевої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с. С.514-517 .

4. Права дитини: від витоків до сьогодення: зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів: метод. видання/ авт.- упор. Г.М. Лактіонова, Л.В. Пироженко, О.В. Сухомлинська та ін. Київ: Либідь, 2002. С.151-226.
5. Сановська В.А. Соціально-психологічний тренінг як супровід соціальної роботи/ Соціальна робота в Україні: теорія та практика: посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді. 3-я част. / за заг. ред. А.Я.Ходорчук. Київ: УДЦССМ, 2002. С.71-79.
6. Соціальна робота: короткий енциклопедичний словник. Київ: УДЦССМ, 2002. 536 с. Соціальна робота. Книга 4. С.428-429.
7. Сходинки до здоров'я: настільна книга учня-тренера/Кол. авт.-упорядн.: Петрович В.С., Курінова О.Ю., Шульган Ф.П., Волох А.С. Луцьк: Надстир'я, 2003. 142 с.

Лабораторне заняття № 4

Тема: Соціальна карта громади.

Мета: ознайомити студентів зі структурою карти громади та визначити доцільність її використання в соціальній роботі з громадою.

Хід роботи: Викладач об'єднує студентів у три групи. Кожна група отримує аркуш ватману, фломастери, кольоровий папір, клей. За запропонованою схемою одна група розробляє карту конкретної сільської громади, інша – територіальної громади певного районного центру; остання – громади мікрорайону великого міста.

Групам потрібно створити опис громади певного типу, зобразити її на ватмані за допомогою малюнку, схеми, колажу тощо.

Сфера	Показники
Географічна	Площа, природні особливості, екологічний стан
Демографічна	Чисельність населення, його віковий та гендерний склад
Історія	Коли створена, визначні історичні події, персони
Економічна	Характеристика виробництва, зайнятості населення
Політична	Політична структура, недержавні організації
Соціальна	Види соціальних служб, заклади охорони здоров'я, освітні та культурно-дозвіллеві заклади, спортивні заклади, релігійні заклади, служби зайнятості, органи охорони правопорядку

По закінченню роботи кожна група представляє та захищає свої напрацювання. Після цього проходить обговорення за такими питаннями:

- чим різняться між собою карти цих громад ?
- що в них є спільного?
- як у своїй майбутній професійній діяльності ви можете використовувати карту громади, в якій працюватимете?

Література:

1. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера/ під заг. ред І.Д. Зверевої. Київ: Науковий світ, 2006. 69 с.
2. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери/ за ред. проф. І.Д. Зверевої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с. С.417-419.
3. Організація партнерства у місцевих громадах: метод рек. для практиків соціальної сфери/ за заг. ред. І.Д. Зверевої. Київ: Науковий світ, 2006. 43 с.
4. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І.Д.Зверевої. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. С.42-44.
5. Технології активізації громади: метод посіб. /за заг. ред О.В. Безпалько. Київ: Науковий світ, 2006. 95 с.

Розділ II. МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В СТРУКТУРІ ЗАГАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Лабораторне заняття №5

Тема: Використання діагностичного інструментарію у процесі здійснення оцінки потреб клієнта (дитини та її сім'ї)

Мета: розвиток здатності майбутніх соціальних працівників з'ясувати, збирати та аналізувати інформацію про клієнта, його потреби, проблеми з різних джерел для надання соціальних послуг.

1. Оцінка потреб як складова методу ведення випадку: сутність, об'єкт, предмет, етапи здійснення.
2. Мета, зміст та алгоритм експрес-оцінки (звернення).
3. Мета, зміст та алгоритм початкової оцінки потреб дитини та сім'ї.
4. Мета, зміст та алгоритм комплексної оцінки потреб дитини та сім'ї.
5. Характеристика діагностичних методик, які використовуються на різних етапах оцінки.

Завдання:

1. Опрацюйте рекомендовану літературу до заняття. Складіть перелік основних діагностичних методик, які використовуються у процесі комплексної оцінки, та розкрийте їх зміст.
2. Підберіть кілька (10-15) орієнтовних запитань, що можуть бути використані фахівцем у процесі оцінки потреб дитини та здатності батьків їх задовольняти.
3. Визначити, які діагностичні методики можуть бути використані соціальним працівником для здійснення експрес-оцінки, початкової оцінки, комплексної оцінки. Результати роботи представити у таблиці.

Етапи оцінки потреб клієнта	Діагностичний інструментарій, який може бути використаний у процесі оцінки
Експрес-оцінка (звернення)	
Початкова оцінка	
Комплексна оцінка	

Література:

1. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І.Д.Зверевої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. С. 134-136. С.175-176.
2. Інтегровані соціальні служби : теорія, практика, інновації : навч.-метод. комплекс / за заг. ред.: І.Д.Зверевої, Ж.В.Петрочко. Київ: Фенікс, 2007. С.107-142.
- 3.Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.107-132.
- 4.Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посібник у 2-х ч.; Ч.1. Сучасні орієнтири та ключові технології / З.П.Кияниця, Ж.В.Петрочко. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. С .148-178.
- 5.Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред.Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.37-48.

Лабораторне заняття № 6

Тема: Методика соціальної профілактики девіантної поведінки дітей і молоді

Мета: підвищити готовність майбутніх фахівців до здійснення соціальної профілактики поведінки дітей та молоді, з'ясувати значення та особливості використання у профілактичній роботі методів і форм її організації.

1. Особливості здійснення профілактичної роботи щодо попередження девіантної поведінки дітей та молоді (мета, завдання, принципи, підходи).
2. Етапи профілактики девіантної поведінки дітей та молоді.
3. Стратегії соціального навчання і профілактичній роботі з неповнолітніми.
3. Діагностичний інструментарій виявлення та повторної діагностики проблеми (загальні методики, тести, батареї тестів, скринінг тощо):
 - опитувальник Р. Кеттела;
 - патохарактерологічний опитувальник А. Лічко;
 - проєктивний тест М. Люшера;
 - методика діагностики схильності до девіантної поведінки
 - тест Люшера
 - тест «Неіснуюча тварина»
 - методика дослідження особистості «дім-дерево-людина» Дж. Бука
 - «незакінчене речення»
 - вимір рівня тривожності Тейлора
 - діагностика показників та форм агресії А.Басса та А.Дарки
4. Потенціал інтерактивних і традиційних методів і форм профілактичної роботи у профілактиці девіантної поведінки підлітків та молоді.

Практичні завдання:

1. Заповнити таблицю «Методика контактної взаємодії з підлітками»:

Стадії взаємодії	Змістовні характеристики контакту	Основна тактика соціального працівника	Результат

2. Виписати 2-3 методики діагностики схильності підлітків до девіантної поведінки та їх ставлення до різних аспектів цієї проблеми.

3. Ознайомитися з методом «рівний-рівному» та визначити переваги його використання у профілактичній роботі.

Література:

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи/ А.Й. Капська, О.В. Безпалько та ін. Київ: 2002. С. 62-80.
2. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. С. 129-164.
3. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2009. С.129-151.
4. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навчально-методичний комплекс/ За заг. ред.: І.Д. Звереві, Ж.В. Петрочко. Київ: Фенікс. 2007. С.286- 298.
5. Капська А.Й. Деякі аспекти роботи із дітьми та молоддю: навч. -методичний посібник. Київ: УДЦССМ, 2001. С.123-167; 177-184.
6. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.390-450.
7. Превентивна робота з молоддю за методом «рівний-рівному»: навч. посібник / за ред. І.Д. Звереві. Київ: Навчальна книга, 2002. 256 с.
8. Профілактика деструктивної поведінки підлітків: навчально-методичний посібник / За ред.: Т. Журавель, Ю. Удовенко. Київ. Видавництво ФОП Буря О.Д.. 2022. С.24-31.
9. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / За заг. ред. І.Д. Звереві. Київ. Центр навчальної літератури. 2006. С.180-189.

Лабораторне заняття № 7

Тема: Зміст та методи роботи Центрів соціально-психологічної реабілітації (Центрів соціальної реабілітації -ЦСР).

Мета: ознайомити здобувачів зі змістом та методами діяльності, особливостями клієнтів та нормативно-правовими документами функціонування Центрів соціально-психологічної реабілітації (ЦСР).

Завдання:

1. Ознайомитися з метою та завданнями, функціями працівників ЦСПР (ЦСР).
2. З'ясувати, які групи клієнтів отримують допомогу у ЦСПР (ЦСР).
3. З'ясувати, які методи роботи використовують працівники закладу.
4. Ознайомитися з програмами індивідуальної реабілітації клієнтів закладу.

Тип заняття: навчальна екскурсія до закладу.

Хід заняття:

1. Презентація заняття.
2. Зустріч-бесіда з директором (заступником) та фахівцями закладу, у ході якої необхідно з'ясувати мету, завдання, зміст, методи соціальної роботи у даному закладі.
3. Ознайомлення з життєвими історіями клієнтів закладу (з дотриманням етичних норм) та методами роботи фахівців з ними.

Завдання:

1. Дати характеристику клієнтів Центру.
2. Розкрити зміст індивідуального плану соціальної реабілітації клієнта закладу з характеристикою методів роботи, які використані.

Література:

1. Запобігання інституалізації дітей раннього віку. Інноваційні технології соціальної роботи з профілактики відмов від новонароджених дітей: методичний посібник / За заг. ред. Зверевої І.Д., Петрочко Ж.В. Київ: Століття, 2008. 224 с.
2. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навчально-методичний комплекс / За заг. ред.: І.Д. Зверевої, Ж.В. Петрочко. Київ: Фенікс. 2007. С.298-314.
3. Комплексна допомога бездоглядним та безпритульним дітям: метод. посібник / За заг. ред. Зверевої І.Д., Петрочко Ж.В. Київ: Видавничий дім «Калита». 2010. 376 с.
4. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.147-155.
5. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / За ред. І.Д.Зверевої. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. С.282-298.
6. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред.Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.245-256.

Лабораторне заняття № 8

Тема: Соціальний працівник – менеджер проєкту

Мета: представити особливості і зміст методу проєктів у соціальній роботі, виробити аналітичні навички з моделювання соціальних проєктів.

1. Особливості проєктування як методу соціальної роботи.
2. Типологія соціальних проєктів.
3. Характеристика компонентів «життєвого циклу» проєкту.
4. Моніторинг та оцінка проєкту: спільні та відмінні риси.

Практичні завдання:

1. З науково-методичної літератури або інших інформаційних джерел доберіть приклад соціального проєкту, який реалізується державними чи неурядовими організаціями (зкладами, установами), випишіть його у зошит з посиланням на джерело.
2. Проаналізуйте зміст даного соціального проєкту на предмет його відповідності «життєвому» циклу, вимогам до текстового оформлення; визначте, до якого типу належить проєкт і за якими ознаками.

Література:

1. Безпалько О.В. Соціальне проєктування: навч. посіб. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. 128 с.
2. Добродійна діяльність школярів : методичні рекомендації/ Під заг. ред. Т.Ф. Алексеєнко. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. С.77 -89.
3. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2011. С.168-200.
4. Соціальна педагогіка: теорія і технології: підручник / За ред. І.Д.Зверєвої. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. С.216-223.
5. Соціальна робота: технологічний аспект / За ред. проф. А.Й.Капської. Київ: ДЦССМ, 2004. С.82-95.
6. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / За заг. ред. проф. І.Д.Зверєвої. Київ: Центр учбової літератури, 2008. С. 204-207.

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ, ЗАЛІКУ ТА ЕКЗАМЕНУ

Розділ I

1. Зміст поняття «метод соціальної роботи».
2. Основні підходи до класифікації методів соціальної роботи.
3. Соціально-економічні методи соціальної роботи: основні види, методика застосування.
4. Організаційно-розпорядчі методи у діяльності соціального працівника: основні види, сфери і методика застосування.
5. Педагогічні методи у діяльності соціального працівника: загальна характеристика, методика застосування.
6. Загальна характеристика основних психологічних методів та методики їх застосування у наданні допомоги і підтримки клієнтів.
7. Соціологічні та соціально-медичні методи у соціальній роботі: мета, завдання, види, методичні особливості використання.
8. Ведення випадку/соціальна робота з випадком як ключовий індивідуальний метод соціальної роботи: визначення, мета, особливості, теоретичні основи застосування.
9. Етапи і зміст роботи соціального працівника при застосуванні методу ведення випадку.
10. Управління випадком: проблема визначення, мета, завдання, моделі, етапи.
11. Основні (базові і спеціальні) навички і уміння спеціаліста по соціальній роботі при використанні методу індивідуальної соціальної роботи:
12. Соціальна робота з групою як метод соціальної роботи: визначення, мета, особливості, теоретичні основи застосування.
13. Врахування етапів розвитку групи у груповому процесі надання соціальної допомоги.
14. Підготовка та проведення групової роботи.
15. Моделі групової соціальної роботи.
16. Соціально-психологічний тренінг як метод роботи з групою.
17. Соціально-педагогічний (просвітницький) тренінг як метод соціальної роботи.
18. Знання, вміння і навички фахівця із соціальної роботи для налагодження роботи з групою.
19. Методи активізації громади.
20. Організація громади як метод соціальної роботи.
21. Моделі соціальної роботи в громаді.
22. Базові принципи застосування методу організації громади.
23. Етапи реалізації методу «організація громади». Робота з розвитку громади.
24. Професійна компетентність фахівця із соціальної роботи, який працює у громаді.

Розділ II

1. Характеристика етапів та особливостей соціальної діагностики.
2. Характеристика методів проведення діагностичного дослідження.
3. Характеристика методів аналізу діагностичної інформації.
4. Мета, зміст та алгоритм експрес-оцінки (звернення).
5. Мета, зміст та алгоритм початкової оцінки потреб дитини та сім'ї.
6. Мета, зміст та алгоритм комплексної оцінки потреб дитини та сім'ї.
7. Характеристика діагностичних методик, які використовуються на різних етапах оцінки потреб дитини та сім'ї.
8. Зміст і види профілактики у професійній діяльності соціального працівника.
9. Методи і форми профілактичної роботи соціального працівника.
10. Діяльність ЦСС та інших соціальних закладів по профілактиці негативних явищ у дитячому та молодіжному середовищі.
11. Стратегії соціального навчання у профілактичній роботі з дітьми та молоддю.
12. Діагностичний інструментарій виявлення та повторної діагностики проблеми (загальні методики, тести, батареї тестів, скринінг тощо):
13. Потенціал інтерактивних і традиційних методів і форм профілактичної роботи у профілактиці девіантної поведінки підлітків та молоді.
14. Соціальна реабілітація як напрям соціальної роботи: сутність, види, зміст, методи, форми.
15. Об'єкти і суб'єкти соціальної реабілітації.
16. Методи соціальної реабілітації.
17. Форми організації соціальної реабілітації: індивідуальна робота, терапевтичні спільноти.
18. Діяльність реабілітаційних установ в системі комплексної допомоги особистості.
19. Сутність корекційного процесу у соціальній роботі.
20. Модель корекційної роботи з підлітками, що мають девіантну поведінку.
21. Методи соціальної корекції.
22. Допомога особистості засобами терапевтичного впливу: сутність, підходи, функції.
23. Характеристика методів соціальної терапії.
24. Особливості проєктування як методу соціальної роботи.
25. Характеристика компонентів «життєвого циклу» проєкту.
26. Моніторинг та оцінка проєкту: спільні та відмінні риси.
27. Методика профілактики девіантної поведінки дітей та молоді.
28. Характеристика консультування як методу соціальної роботи.
29. Форми та методи консультативної діяльності соціального працівника.
30. Методи і організаційні моделі соціальної експертизи.
31. Методи побудови прогнозів.
32. Проаналізувати «життєву історію» клієнта та запропонувати методи її вирішення.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Система оцінювання:

Розділ I. (третій семестр):

- проміжний контроль – 0-50 балів;
- контрольна робота – 20 балів;
- навчально-дослідне завдання – 0-30 балів;
- залік.

Розділ II. (четвертий семестр):

- проміжний контроль – 0-30 балів;
- контрольна робота – 20 балів;
- навчально-дослідне завдання – 0-20 балів;
- екзамен – 0-30 балів.

Проміжний контроль здійснюється у процесі обговорення здобувачами теоретичних питань і практичних завдань на практичних/лабораторних заняттях та оцінюється у балах (виступи, доповнення, повідомлення, презентації творчих робіт, виконання практичних завдань до занять, виконання завдань лабораторних робіт, а також завдань самостійної та індивідуальної роботи).

По закінченню вивчення кожного розділу проводиться контрольна робота.

Формою підсумкового контролю успішності навчання згідно навчального плану у третьому семестрі є залік, у четвертому семестрі – екзамен.

Підсумкова оцінка (залік) у цьому випадку обчислюється як сума балів, набраних протягом семестру за всі види роботи.

Екзамен – обов'язковий, проходить в усній формі та оцінюється 30-ма балами. Підсумкова оцінка у цьому випадку є сумою балів за всі види робіт.

Для зарахування результатів неформального та/або інформального навчання, здобутих студентами у неформальній та/або інформальній освіті передбачено бали. Порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», затвердженим Наказом ректора університету 25.04. 2024 року №139.

Для зарахування цих результатів здобувачеві необхідно своєчасно (за три дні до складання заліку або екзамену згідно графіку сесії) подати заяву (за покликанням нижче) з підтверджуючими документами про результати навчання поза Університетом.

Протягом 10 робочих днів із дня отримання заяви викладач приймає рішення про визнання чи невизнання (з обґрунтуванням) результатів навчання.

Позитивне рішення оформляється виставленням балів за відповідну частину освітнього компонента.

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з відмовою викладача, він має право подати апеляцію на ім'я завідувача кафедри.

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdC9N25cS63zW2ELonY0tm8WoqV3g0Q5f3Wpstq2mtBl3-s4w/viewform>

Критерії проміжного (формульованого) оцінювання

Форми роботи	Критерії оцінювання	Розподіл формувальних оцінок
Практичне/ лабораторне заняття	Високий. Здобувач має глибокі, міцні, системні знання, уміє застосовувати знання для виконання творчих завдань, самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і обстоювати особисту позицію.	9 – 10
	Достатній. Здобувач знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, основні закономірності, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, виконує розумові операції (аналіз, абстрагування, узагальнення тощо), виправляє допущені помилки, вміє робити висновки, відповідь правильна, логічна, обгрунтована, але без власних суджень.	7 – 8
	Середній. Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основні теорії та факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.	5 – 6
	Початковий. Здобувач відтворює частину навчального матеріалу, виконує елементарні завдання з допомогою викладача.	1 – 4

Критерії проміжного та підсумкового оцінювання

Кількість балів, які можна отримати за роботу на практичних/лабораторних заняттях з теоретичним матеріалом (відповіді на питання, доповнення, запитання, рецензія тощо), за виконання завдань самостійної навчальної роботи, залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності (активність під час занять, готовність до виконання додаткових завдань тощо).

Складові та критерії оцінювання	Розподіл балів
Проміжний контроль	
<p><i>Оцінювання аудиторної роботи</i></p> <p>Переведення формувальних оцінок у бали здійснюється у співвідношенні:</p> <p><u>сума набраних оцінок за всі заняття x максимальна кількість балів</u> максимальна сума оцінок за всі заняття</p>	0-50/ 0-30
<p><i>Оцінювання контрольних робіт за розділами</i></p> <p>Контрольна робота включає 3 відкриті питання, передбачає повні відповіді на питання письмово.</p> <p><i>Критерії: повнота розкриття питання, логічність і послідовність викладення, обґрунтованість висновків, вияв особистої позиції</i></p>	0-40 (0-20 балів за 1 КР)
Навчально-дослідне завдання	0-30/ 0-20
Обґрунтування актуальності обраної теми	0-2/0-2
Повнота розкриття теми	0-15/0-8
Логічність та доказовість	0-5/0-3
Оформлення	0-4/0-3
Захист роботи	0-4/0-4
Підсумковий контроль	
<p>Екзамен</p> <p>22 білети (по два питання по 15 балів)</p>	0-30

7. НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (НДЗ)

Розділ I. НДЗ №1

З періодичної преси, сайтів соціальних закладів, джерел літератури підібрати одну «життєву історію» (проблемну ситуацію) особистості або сім'ї, чи групи осіб. Проаналізувати цю «життєву історію» за планом (зразок «історії» та план див. лабораторне заняття №1-2 цього посібника). Запропонувати план дій соціального працівника/соціального педагога з надання допомоги і підтримки. Особливу увагу слід звернути на те, які методи роботи необхідно соціальному працівникові використати і що саме за їх допомогою він зможе зробити.

Результати роботи виконання НДЗ необхідно представити на окремих аркушах паперу (А4). Обов'язковими структурними компонентами НДЗ є: титульна сторінка (з вказівкою кафедри, виду НДЗ, групи, прізвища та імені студента, року виконання), опис «життєвої ситуації» з бібліографічною вказівкою джерела, звідки вона була взята, основна частина (аналіз і план дій соціального працівника), висновки, список використаних джерел (якщо використовувались).

Термін виконання НДЗ: денна форма навчання – до першого грудня поточного навчального року; заочна форма навчання – до першого дня початку зимової заліково-екзаменаційної сесії поточного навчального року (згідно графіку освітнього процесу поточного навчального року).

Розділ II. НДЗ №2

Розробити проєкт діяльності соціального працівника по вирішенню актуальної соціальної проблеми.

Методичні рекомендації щодо написання НДЗ №2

Визначають два різновиди проєктів, а саме:

- 1) як **складова частина програми** економічного та соціального розвитку, яка визначає основні цілі та завдання, що належать до соціальної сфери та мають бути виконані у запланований період, а також головні засоби та шляхи їх реалізації;
- 2) як самостійний варіант вирішення локальної проблеми конкретної цільової групи певного соціального середовища.

Розроблена у процесі проектування проєктна пропозиція має відповідне текстове оформлення. Текстовий опис проєкту є формою фіксації намічених задумів розробників та робочим документом під час реалізації проєкту. Для підготовки текстового опису проєкту розробляють аплікаційну форму – перелік питань та завдань, на які потрібно сформулювати чіткі відповіді та надати необхідну інформацію. Не існує єдиної уніфікованої аплікаційної форми проєкту. Проте у кожній формі є стандартні та додаткові компоненти.

Стандартними компонентами аплікаційної форми є:

1. Опис проблеми, на вирішення якої спрямовано проєкт. У межах цього пункту необхідно: максимально конкретно назвати проблему в житті суспільства, на вирішення якої спрямовано проєкт; навести відомі з офіційних джерел інформації намагання вирішити цю проблему; що було зроблено організацією щодо теми проєкту; обґрунтувати, чому реалізація саме цього проєкту сприятиме розв'язанню зазначеної проблеми. Окрім того, актуальність проєкту визначається тим, наскільки значимі для людей, організацій ті проблеми, на вирішення

яких спрямовано проєкт, тому необхідно точно визначитися: чия це проблема (яких цільових груп та соціальних інституцій вона стосується перш за все); які її масштаби (навести статистику з офіційних джерел, або спертися на результати власних досліджень); які ризики існують, якщо проблема не буде вирішена найближчим часом.

2. *Мета та завдання проєкту.* Ціль (мета) є ідеальним уявленням про результат майбутньої діяльності. Тобто ціль не є абсолютним передбаченням практичного результату, не ототожнюється з ним повною мірою. Ціль лише відображає міркування розробників проєкту щодо того, яким в ідеалі мав би бути результат діяльності. Можна виокремити кілька вимог до формулювання цілі (мети), а саме: має бути чіткою, зрозумілою, лаконічною, досяжною в рамках проєкту, обов'язково пов'язаною з виявленою соціальною проблемою.

Своєї конкретності мета набуває у завданнях, оскільки в них визначаються практичні дії, які треба здійснити задля вирішення проблеми. Критеріями, які висувуються до формулювання завдань є: конкретність (Чи достатньо зрозуміле завдання з позиції того, як, коли і де зміниться ситуація?); обчислюваність (Чи піддаються результати виконання завдань якійсь кількісній оцінці?); територіальність (Чи можуть бути реалізовані завдання на певній території?); реалістичність (Чи приведе виконання цих завдань до певних змін та поліпшення ситуації?); визначеність у часі (Чи можуть бути виконані завдання за визначений проміжок часу?).

При визначенні мети та завдань проєкту потрібно уникати слів, які показують процес діяльності (підтримати, посилити, сприяти, координувати, перебудувати тощо). Необхідно використовувати слова, що вказують на завершеність процесу (підготувати, впровадити, організувати, збільшити, виготовити, апробувати тощо).

3. *Бенефіціарії (цільові групи) проєкту.*

4. *Опис видів діяльності, які будуть виконані в межах проєкту.* У даному пункті необхідно: зазначити назви етапів та терміни їх реалізації, опис заходів на кожному з етапів, а також результати здійснення етапів.

Пункт 4 подається у вигляді таблиці:

№	Захід	Терміни проведення	Відповідальний	Очікувані результати
Підготовчий етап				
Очікувані результати підготовчого етапу:				
Основний етап				
Очікувані результати основного етапу:				
Заключний етап				
Очікувані результати заключного етапу:				

5. *Терміни та інституції реалізації проєкту.* У межах даного пункту студент має розкрити часову та інституційну обмеженість проєкту. Тобто чітко визначити часові межі проєкту та прописати у яких саме організаціях, закладах, установах буде здійснюватись робота.

6. *Прогнозовані результати.* Зокрема, короткострокові та довготривалі наслідки реалізації проєкту; схема поширення та практичного застосування результатів реалізації проєкту; кількість осіб та/або організацій, що матимуть практичну користь від реалізації проєкту.

7. *Ресурсне забезпечення проєкту.* Основними видами ресурсів є людські, матеріально-технічні та інформаційні.

8. *Кошторис витрат* може містити наступні статті: оплата праці, обладнання, матеріальне забезпечення, відрядження тощо. Фінансове обґрунтування проєкту має містити базові розрахунки необхідних коштів, фіксувати їх джерела. При цьому необхідно визначитися, буде виплачуватися заробітна плата (керівнику, бухгалтеру, виконавцям, залученим спеціалістам тощо) чи проєкт буде реалізовано на волонтерських засадах. Необхідно з'ясувати, чи потрібні будуть кошти на оплату приміщення, комунальних послуг, користування телефоном та електронною поштою; яке обладнання необхідне для вирішення завдань проєкту; які кошти треба витратити на видання друкованих матеріалів, проведення семінарів, тренінгів, навчання тощо. Тобто кожен вид діяльності в межах проєкту має бути обрахований і відповідати реальним цінам.

Також, з метою дотримання принципу публічності проєктної діяльності, доцільно у проєкті прописувати форми презентації його результатів. Такими формами можуть бути: систематичні публікації у ЗМІ та соціальних мережах, прес-конференції, презентації, виставки, конференції тощо.

Під час розробки проєктної пропозиції варто уникати таких типових помилок:

- розбіжність між цілями проєкту, результатами та діяльністю;
- незабезпечення вирішення окреслених завдань запропонованими видами діяльності;
- нечітке формулювання термінів окремих видів діяльності;
- непридатність до вимірювання цілей і результатів проєкту;
- невідповідність бюджету описаній діяльності.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНОГО ПРОЄКТУ:

- актуальність соціальної проблеми, обраної для вирішення, інноваційність проєкту;
- доцільність запропонованих видів діяльності для вирішення обраної проблеми;
- можливість досягнення мети проєкту у вказані терміни;
- доцільність видів діяльності для цільових груп проєкту;
- обґрунтованість обсягу фінансових витрат;
- перспективи подальшої життєдіяльності започаткованих у рамках проєкту ініціатив.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: Монографія. Київ: УДЦССМ, 2001. 344 с. // Соціальна робота. Книга І.
2. Безпалько О.В. Соціальна педагогіка: схеми, таблиці, коментарі: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр учбової літератури. 208 с.
3. Безпалько О.В. Соціальна робота у громаді: навч. посібник для вузів. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 170 с.
4. Безпалько О.В. Організація соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю у територіальній громаді : теоретико-методичні основи : монографія. Київ : Науковий світ, 2006. 363 с.
5. Безпалько О.В. Соціальне проектування: навч. посібник. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2010. 128 с.
6. Вайнола Р.Х. Технології соціально-педагогічної роботи: курс лекцій. Київ: КМПУ імені Б. Грінченка, 2008. С.101-119.
7. Галайдюк В.В., Лоріашвілі Л.С., Пеша І.В., Сопівник І.В., Тілікіна Н.В. Навчально-методичне забезпечення організації соціальної роботи та надання соціальних послуг у територіальних громадах: навчальний посібник. Київ, 2025. 316 с.
8. Громада як осередок соціальної роботи з дітьми та сім'ями: метод. матеріали для тренера/ під заг. ред І.Д. Зверєвої. Київ: Науковий світ, 2006. 69 с.
9. Гусак П.М., Зимівець Н.В., Петрович В.С. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології: монографія. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2009. 219 с.
10. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / За заг. ред. проф. І. Д. Зверєвої. Київ, Сімферополь: Універсум, 2012. 536 с.
11. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навч.-методичний комплекс / За заг. ред.: І.Д.Зверєвої, Ж.В.Петрочко. Київ: Фенікс, 2007. 528 с.
12. Здоров'єзбережувальна діяльність фахівця соціальної сфери: словник-довідник/ за ред. В.П. Пічі, Л.Є. Клос. Львів: Видавництво «Новий світ-2000», 2021. 300 с.
13. Завацька Л.М. Технології професійної діяльності соціального педагога: навч. посібник для ВНЗ. Київ: Видавничий дім «Слово», 2008. 240 с.
14. Капська А. Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю: навч.-методичний посібник. Київ: УДЦССМ, 2001. 220 с.
15. Кравченко Р. Соціальна робота з розумово відсталими людьми: навч. посібник. Київ, 2001. 140 с.
16. Лукашевич М.П., Семігіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. Київ: Каравела, 2009. 368 с.
17. Лютий В.П. Технологія соціальної роботи: конспект лекцій: Розділ 1. Загальні технології соціальної роботи. Київ: Академія праці і соціальних відносин, 2003. 75 с.
18. Методи та технології роботи соціального педагога/ Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник: навч. посібник. Київ:

- Видавничий Дім «Слово», 2011. 496 с.
19. Організація партнерства у місцевих громадах: метод рек. для практиків соціальної сфери/ за заг. ред. І.Д. Зверевої. Київ: Науковий світ, 2006. 43 с.
 20. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 р. №4607. ВВР, 2019, №18, ст.73. Стаття 18.
 21. Превентивна робота з молоддю за методом «рівний-рівному»: навч. посібник / за ред. І.Д. Зверевої. Київ: навчальна книга, 2002. 256 с.
 22. Семигіна Т.В. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. С.69-72.
 23. Слосанська Г.І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 382 с.
 24. Соціальна педагогіка: мала енциклопедія / за заг. ред. проф. І.Д.Зверевої. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 336 с.
 25. Соціальна робота: підручник /за ред. Н.Г.Ничкало. Тернопіль: ВАТ «ТВПК «Збруч», 2010. 330 с.
 26. Соціальна робота в Україні: навч. посібник./ І.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг ред.: І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. Київ: Наук. світ, 2003. 233 с.
 27. Соціальна робота в Україні: перші кроки / Під редакцією В. Полтавця. Київ: Видавничий дім «КМ Academia», 2000. 236 с.
 28. Соціальна робота в Україні: теорія і практика: посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді. У 2-х ч. / За заг. ред. А. Я. Ходорчук. Київ: УД ЦССМ, 2001. 296 с.
 29. Соціальна робота в Україні: теорія та практика: посібник для підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді. 3-я ч. / За заг. ред. А. Я. Ходорчук. Київ: ДЦССМ, 2002. 172 с.
 30. Соціальна робота з людьми з особливими потребами / Упорядн. О. В. Безпалько та ін. / Під заг. ред. І. Д. Зверевої. Київ: Наук. світ, 2002. 55 с.
 31. Соціальна робота: В 3 ч. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2004. Ч. 2: Теорії та методи соціальної роботи / За ред. Т. Семигіної, І. Григи. 2004. 244 с.
 32. Соціальна робота: Короткий енциклопедичний словник. Київ: ДЦССМ, 2002. 536 с. // Соціальна робота. Книга 4.
 33. Соціальна робота: навчальний посібник // Соціальна робота. Книга II. Київ: ДЦССМ, 2002. 440 с.
 34. Соціальна робота: технологічний аспект: навчальний посібник/ За ред. проф. А. Й. Капської. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 352 с.
 35. Соціальна робота: Хрестоматія. Книга 3. Київ: ДЦССМ, 2001. 396 с.
 36. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.; Ч.І. Сучасні орієнтири та ключові технології/ З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко. Київ: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
 37. Технології активізації громади: метод. посібник / за заг. ред. О.В. Безпалько. Київ: Наук. світ, 2006. 95 с.
 38. Технології соціально-педагогічної роботи: навч.посібник/ за ред. проф. А.Й.Капської. Київ, 2000. 372 с.

39. Технологія роботи з різними категоріями клієнтів центрів соціальних служб для молоді: методичний посібник / С.В.Толстоухова та ін. Київ: ДЦССМ, Державний інститут проблем сім'ї та молоді, 2003. С. 5-17.
40. Технології соціально-педагогічної діяльності: навч. посібник / за заг. ред. Н.В. Заверико. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. С.37-49.

Додаткові

1. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: монографія. Київ: УДЦССМ, 2001. 344 с. Соціальна робота. Книга І.
2. Мистецтво життєтворчості особистості: навч.-метод. посібник: У 2 ч. / Ред. рада: В. М. Доній та ін. Київ: ІЗМН, 1997. Ч.1: Теорія і технологія життєтворчості. 392 с.
3. Права дитини: від витоків до сьогодення: зб. текстів, метод. та інформ. матеріалів: метод. видання / Авт.-упор. Г.М. Лактіонова (кер.), Л.В.Пироженко, О.В.Сухомлинська та ін. Київ: Либідь, 2002. 280 с.
4. Роль засобів масової інформації та інших джерел у формуванні здорового способу життя молоді / О. Яременко та ін. Київ, Український інститут соціальних досліджень, 2000. 125с.
5. Сходинки до здоров'я: настільна книга учня-тренера / Кол. авт. – упоряди.: Петрович В.С., Курінова О.Ю., Шульган Ф.П., Волох А.С. Луцьк: Надстир'я, 2003. 142 с.
6. Ткаченко М., Король І., Ткаченко Л. Формування громадської думки в галузі прав дітей з психіатричними діагнозами. Київ: Аркмур – А, 1999. 72 с.
7. Інновації у соціальних службах: навч.-метод. посіб. / Семигіна Т.В., Покладова В.В., Грига І.М. та ін. Київ: Університетське видавництво «Пульсари», 2002. 168 с.
8. Здоров'єзбережувальна діяльність фахівця соціальної сфери: словник-довідник/ за ред. В.П. Пічі, Л.Є. Клос. Львів, Видавництво «Новий світ-2000», 2021. 300 с.
9. Соціальний супровід сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах: навчально-тренінговий модуль із підготовки спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді / За ред. І.Д.Зверевої, Ж.В.Петрочко. Київ: Держсоцслужба, 2008. 300 с.
10. Соціальний супровід сімей, які опинилися в складних життєвих обставинах: методичний посібник / І.Д.Зверева та ін. Київ: Держсоцслужба, 2006. 104 с.
11. Організація і технологія соціальної роботи з дітьми вулиці / За ред. проф. А.Й. Капської. Київ: Інтернаціональний Союз. Ліга соціальних працівників України, 2003. 260 с.
12. Профілактика деструктивної поведінки підлітків: навчально-методичний посібник / За ред.: Т. Журавель, Ю. Удовенко. Київ. Видавництво ФОП Буря О.Д. 2022. 144 с.

13. Добродійна діяльність школярів : методичні рекомендації/ Під заг. ред. Т.Ф. Алексєєнко. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2015. С.77 -89.
14. Запобігання інституалізації дітей раннього віку. Інноваційні технології соціальної роботи з профілактики відмов від новонароджених дітей: методичний посібник / За заг. ред. Зверєвої І.Д., Петрочко Ж.В. Київ: Століття, 2008. 224 с.
15. Комплексна допомога бездоглядним та безпритульним дітям: метод. посібник/ За заг. ред. Зверєвої І.Д., Петрочко Ж.В. Київ: Видавничий дім «Калита». 2010. 376 с.

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра соціальної педагогіки і соціальної роботи

ПРОЄКТ
«Школа толерантної поведінки»
спрямований на профілактику прояву буллінгу в школі

Зміст

1. Актуальність здійснення соціально-педагогічної роботи щодо попередження буллінгу в підлітковому середовищі.....	45
2. Мета і завдання проєкту «Школа толерантної поведінки».....	46
3. Очікувані результати реалізації проєкту.....	47
4. Учасники проєкту «Школа толерантної поведінки».....	47
5. Робочий план реалізації проєкту.....	48
6. Моніторинг та оцінка ефективності соціально-педагогічної роботи в межах проєкту «Школа толерантності».....	50
7. Ресурси необхідні для реалізації проєкту.....	51
7.1. Людські.....	51
7.2. Інституційні.....	51
7.3. Інформаційні.....	51
7.4. Матеріальні.....	51

1. Актуальність здійснення соціально-педагогічної роботи щодо попередження буллінгу в підлітковому середовищі

Проблема жорстокості та насильницької поведінки дітей привертає увагу суспільства і знаходить своє відображення в зарубіжних та вітчизняних дослідженнях. Реальністю стало пропагування в ЗМІ культу сили та жорстокості, створення інформаційного фону, на якому неповнолітній формує хибний світогляд щодо способу і стилю життя, моделей поведінки, шляхів досягнення своїх цілей, зниження виховання потенціалу сім'ї, поширення зразків асоціальної поведінки. Значного поширення набуло це явище у загальноосвітніх навчальних закладах.

Буллінг у шкільному середовищі впливає на підлітка таким чином, що він не засвоює поняття моралі як суспільного явища, тому в процесі діяльності, організованої взаємодії між школярами не відбувається усвідомлення відповідальності один перед одним, перед колективом. Розуміючи, що ми усі різні і що потрібно сприймати іншу людину такою, якою вона є, ми не завжди поведимося коректно і адекватно. Важливо бути терпимим по відношенню один до одного, що зазвичай нелегко. «Толерантність» – поняття, без якого неможливі які-небудь перетворення в сучасній школі. Шлях до толерантності – це серйозна емоційна, інтелектуальна праця і психічна напруга, яка можлива тільки на основі зміни самої себе, своїх стереотипів, своєї свідомості.

Проведене дослідження в Ніжинській гімназії №3 показало, що існує досить велика кількість причин, через які деякі учні стають жертвами знущань з боку інших школярів. Так, 50 респондентів (71,4%) вказали, що причиною агресії з боку інших є зовнішній вигляд людини, 46 (65,7%) – поведінка людини, 45 (64,2%) – людина не може за себе заступитися, 40 (57,1%) – фізичні обмеження людини, 32 (45,7%) – самопровокування агресії, 18 (25,7%) – належність до певного етносу, національності чи раси та 10 (14,2%) – матеріальний статус. Все це сприяє появі різних видів насильства, які проявляють діти один до одного, а саме: фізичного насильства (зумисне штовхання, побиття), психологічного (давання прізвиськ), економічного (відбирання речей) та сексуального. Поширеність видів насильства у відсотковому співвідношенні виглядає так: 48 опитаних (68,5%) засвідчили наявність фізичного насильства, 42 (60%) – психологічного. Щодо економічного насильства, то даний вид набрав найменшу кількість відповідей, але він все-таки простежується – 10 (14,2%).

Як бачимо, в даних відповідях простежується те, що в даному середовищі відбувається буллінг та існує досить велика кількість причин, що сприяють прояву агресії до дітей. Переоцінка своїх дій та пошук нових способів взаємодії призведе до мінімізації прояву буллингу в школі. Тому це і зумовило створення соціально-педагогічного проекту на реалізацію системи організаційних, психолого-педагогічних та практичних заходів для удосконалення системи профілактики агресивної поведінки серед підлітків.

2. Мета і завдання проєкту «Школа толерантної поведінки»

Мета: знизити рівень прояву буллингу в шкільному середовищі.

Реалізація поставленої мети передбачає досягнення наступних **завдань**:

1. створити на базі Ніжинської гімназії №3 «Школу толерантної поведінки»;
2. залучити учнів 6-9 класів до роботи школи;
3. розробити систему тренінгових занять, що включають в себе інноваційні методи та форми роботи по профілактиці буллингу серед дітей;
4. проінформувати дітей про юридичну відповідальність за скоєння правопорушень.
5. проаналізувати ефективність проведеної роботи шляхом повторного опитування підлітків Ніжинської гімназії №3.

3. Очікувані результати реалізації проєкту

У результаті здійснення усіх видів діяльності, передбачених проєктом «Школа толерантної поведінки», ми очікуємо:

- функціонування Школи толерантної поведінки в рамках даного проєкту;
- участь майже 150 дітей в тренінгових заняттях;
- впровадження ефективних інноваційних форм та методів роботи з підлітками;
- залучення фахівців соціальних служб та інших соціальних закладів до співпраці в межах теми даного проєкту;
- зменшення рівня прояву буллінгу в школі у дитячому середовищі.

4. Учасники проєкту «Школа толерантної поведінки»

Об'єктами соціально-педагогічної роботи в межах проєкту «Школа толерантної поведінки» виступають учні 6-9 класів Ніжинської гімназії №3.

Дана категорія дітей була обрана в якості об'єкту роботи внаслідок наступних причин: по-перше, у силу свого віку підлітки знаходяться на деякій умовній межі переходу, коли вектор поведінки може бути легко змінений у бік активної адаптивної або неадаптивної поведінки, яка веде до формування певної усталеної стратегії поведінки; по-друге, за результатами дослідження, переважну кількість дітей, які мають проблеми прояву до них певних видів насильства в школі, становлять саме підлітки.

Суб'єктами соціально-педагогічної роботи в межах проєкту «Школа толерантної поведінки» є представники адміністрації школи, залучені до співпраці фахівці соціальних служб та інших спеціалізованих закладів. Виконання ними проєктної діяльності лежить в межах їх професійної компетентності та сприятиме: по-перше, якісній реалізації плану заходів, що передбачені даним проєктом; по-друге, підвищенню рівня їх професійної компетентності шляхом вдосконалення умінь та навичок проведення соціально-педагогічних досліджень та роботи з даною категорією дітей.

5. Робочий план реалізації проєкту

Етапи реалізації	Опис заходів для здійснення етапу	Термін реалізації етапу	Відповідальний за виконання	Результати здійснення етапу
Підготовчий етап	1. Розробка діагностичного інструментарію та вивчення думки об'єктів проєкту щодо проблеми булінгу в школі, рівня його поширеності та обізнаності щодо способів його нейтралізації.	01.01.2024 – 20.01.2024		1. Аналітичний звіт по вивченню ставлення підлітків до проблеми булінгу в Ніжинській гімназії №3.
	2. Розробка програми тренінгу, яка включає різноманітні інноваційні форми та методи, спрямовані на профілактику булінгу шляхом надання учасникам інформації про ризики прояву для них та шляхи їх подолання.	01.01.2024 – 10.01.2024		2. Підготовка пакету документації, мультимедійних презентацій та іншого методичного забезпечення для проведення тренінгових занять.
	3. Залучення спеціалістів для проведення анкетування, набору груп та допомоги у проведенні тренінгових занять.	16.01.2024 – 27.01.2024		3.1. Створення робочої групи у кількості 15 осіб з числа адміністрації школи та спеціалістів центру соціальних служб. 3.2. Обізнаність спеціалістів зі строками проведення анкетування та власною роллю у його здійсненні. 3.3. Поінформованість поліції про власну роль. 3.4. Готовність спеціалістів на рівні знань, умінь та навичок до участі в якості тренерів у реалізації заходів проєкту.
	4. Розробка та друк роздаткової рекламної продукції (буклетів) щодо прав дітей в школі для учасників тренінгових занять.	01.01.2024 – 27.01.2024		4. Не менш ніж 150 буклетів щодо прав дітей у школі для використання у тренінгових заняттях.

Етапи реалізації	Опис заходів для здійснення етапу	Термін реалізації етапу	Відповідальний за виконання	Результати здійснення етапу
	5. Закупівля необхідної кількості канцприладдя для повноцінного проведення тренінгових занять, передбачених даним проектом; підготовка приміщення, мультимедійної апаратури тощо.	23.01.2024 – 27.01.2024		5. Забезпеченість необхідними матеріальними ресурсами тренінгової програми.
Етап реалізації програми	6. Поширення інформації серед підлітків про реалізацію тренінгової програми, передбаченої даним проектом та можливості їх участі (час і місце проведення тренінгів).	30.01.2024 – 10.02.2024		6.1. Розміщення інформаційних повідомлень (формат А3) на дошці оголошень навчального закладу. 6.2. Розміщення оголошень на сайті школи. 6.3. Зустрічі адміністрації школи з класними керівниками, батьками учнів 6-9 класів.
	7. Проведення тренінгових занять із підлітками.	Орієнтовні дати: 07.02.24, 09.02.24, 16.02.24, 21.02.24, 23.02.24, 28.02.24, 01.03.24		7.1. Формування тренінгових груп в кількості, що не перевищує 20 осіб. 7.2. Здійснення усіх, передбачених програмою тренінгів форм роботи.
	8. Проведення повторного вивчення думки підлітків щодо їх поінформованості про проблему, рівень прояву та способи його подолання.	05.03.2024 – 16.03.2024		8. Формулювання положень для оцінки результативності здійснення проекту.
	9. Моніторинг ефективності виконання діяльності, передбаченої робочим планом проекту.	Постійно		9. Контроль за ефективністю проектної діяльності та (за необхідності) корегування робочого плану.
Підсумковий етап	10. Оцінка результативності здійснення проекту та формулювання висновків щодо його реалізації.	19.03.2024 – 23.03.2024		10. Формулювання внутрішньої оцінки результатів діяльності, що була передбачена робочим планом даного проекту.
	11. Написання звіту про виконання проекту.	26.03.2024 – 30.03.2024		11. Підготовка звіту на електронних та паперових носіях.
	12. Представлення результатів роботи в електронних та паперових ЗМІ.	26.03.2024 – 30.03.2024		12. Публікація статей про результати здійснення проекту на: – сайті Ніжинської гімназії №3;

Етапи реалізації	Опис заходів для здійснення етапу	Термін реалізації етапу	Відповідальний за виконання	Результати здійснення етапу
				- інших електронних та паперових ЗМІ.

6. Моніторинг та оцінка ефективності соціально-педагогічної роботи в межах проєкту «Школа толерантності»

Моніторинг здійснення діяльності, передбаченої робочим планом реалізації проєкту передбачає систематичний контроль за такими показниками як:

а) на підготовчому етапі:

- ставлення підлітків до проблеми булінгу в школі;
- поінформованість дітей про його наслідки;
- ознайомленість підлітків із правилами безпечної поведінки в школі;

б) на етапі реалізації програми:

- кількість учасників тренінгових занять.

Отримані дані можуть бути основою для:

а) на підготовчому етапі:

- корегування програми тренінгових занять в бік більшої орієнтованості на потреби об'єктів проєкту;

б) на етапі реалізації програми:

- корегування заходів щодо набору груп учасників занять;
- корегування часу проведення тренінгових занять.

Внутрішня *оцінка* результативності здійснення проєкту передбачає аналіз на рівні керівників, відповідальних та учасників проєкту наступних показників:

а) динаміки поінформованості підлітків щодо:

- проблеми булінгу;
- наслідків для них;
- правил безпечної поведінки в школі.

б) загальної кількості учасників тренінгових занять.

в) загальної кількості тренінгових занять, що проведені для дітей в школі;

г) наявності/відсутності запитів на розширення тематики тренінгових занять.

7. Ресурси необхідні для реалізації проєкту

7.1. Людські:

а) чотири тренери, спеціально підготовлені для проведення інтерактивних форм роботи за тематикою проєкту;

б) 7-15 анкетерів, які мають досвід проведення соціологічних, соціально-педагогічних чи психологічних досліджень.

7.2. Інституційні:

- центр соціальних служб;

- поліція.

7.3. Інформаційні:

а) буклети з інформацією щодо прав дітей в школі;

б) інформаційні повідомлення (формат А3) щодо проведення тренінгових занять та можливості участі в них.

7.4. Матеріальні:

а) простора аудиторія зі стільцями по кількості учасників тренінгових занять та п'ятьма столами;

б) мультимедійні засоби: ноутбук, проєктор, екран;

в) фліпчарт;

г) канцприладдя:

- ватмани (50 шт.) або папір для фліпчарту в аналогічній кількості;

- кольорові маркери (20 шт.);

- широкий скотч (2 шт.);

- стікери (2 упаковки);

- папір формату А4 (1 пачка).

Дата вих. _____ № _____

Дата вхід. _____ № _____

(найменування організації/закладу/установи, яка
направляє повідомлення, поштова та електронна
адреси, телефон)

(найменування організації/закладу/установи, яка
отримала повідомлення)

**ПОВІДОМЛЕННЯ/ІНФОРМАЦІЯ¹
про дитину, сім'ю (особу), яка перебуває у складних
життєвих обставинах**

Зареєстровано в журналі
повідомлень:

№ _____

від ____ / ____ / ____
дд мм рррр

Надійшло:

усно письмово по телефону

Про дитину, сім'ю (особу), яка перебуває у складних життєвих обставинах

_____ (прізвище сім'ї або прізвище, ім'я, по батькові особи, дитини та її вік)

місце проживання: _____

Зміст повідомлення/інформації про факти, ознаки чи застереження щодо дитини (відмова від дитини), сім'ї (особи) та дата їх виявлення:

Від:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові особи, яка подає звернення, інша важлива інформація (ким працює або родинний зв'язок тощо))

самозвернення, від родичів, від сусідів/знайомих, анонімно, від суб'єкта соціальної роботи,
 інше

За результатами _____

(відвідування, обстеження, огляду, рейду, візиту в сім'ю тощо)

Вжиті заходи:

інформація про те, що було зроблено (які дії вчинено) суб'єктом звернення

**До повідомлення/інформації додано
документи:** _____

Усне або телефонне повідомлення/інформацію прийнято:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, посада особи/спеціаліста, яка (який) прийняла(в) усне чи телефонне повідомлення/інформацію)

Дата _____ Час _____

**Начальник Управління профілактики
соціального сирітства**

І.М. Пінчук

¹Може бути додатком до офіційного листа. Форма заповнюється організацією, особою, яка звертається, або документується зі слів інформатора.

АКТ
оцінки потреб дитини та її сім'ї,
сім'ї (особи)
(комплексна оцінка)

Рішення № _____ від ____ / ____ / _____
дд мм рррр
Організація _____
Відповідальний спеціаліст _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Початок _____ Завершення _____

09.07.2014 № 450

1. Визначення основних проблем та складних життєвих обставин, які необхідно подолати чи мінімізувати їх негативний вплив

Заповнюється спеціалістом ЦСССДМна початковому етапі комплексної оцінки – в процесі розмови з дитиною та її сім'єю, сім'єю (особою). У цих графах вказуються всі проблеми, які визначив той чи інший член сім'ї (особа). Коментарі спеціаліста ЦСССДМзаповнюються поступово як висновок.

Проблеми	Основна проблема, яка турбує сім'ю (особу) (проблема, що є причиною звернення)	Супутні проблеми (обставини, проблеми, що пов'язані між собою та загострюють ситуацію)
На думку батька		
На думку матері		
На думку дитини/дітей (особи)		
Коментарі спеціаліста ЦСССДМ		

3. Потреби дитини та здатність батьків їх задовольняти
(заповнюється на сім'ю, де є діти, та на кожну дитину окремо)

Дитина:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

вік на час обстеження _____
 (повних років)

3.1. ЗДОРОВ'Я		
Дитина	Батьківський потенціал	
<p><u>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</u> самопочуття, інвалідність, психомоторний розвиток, наявність вакцинації відповідно до віку, наявність гострих, хронічних захворювань, зріст/вагу, харчування та апетит, дотримання режиму дня та сну, ознаки фізичного насильства, ушкодження, шкідливі звички</p>	<p><u>Звернути увагу на такі параметри:</u> наскільки батьки розуміють та реагують на потреби дитини у здоров'ї. Дитина отримує їжу, житло, одяг, засоби особистої гігієни відповідно до віку. Батьки задовольняють потреби дитини в медичному догляді. Дитина захищена від небезпеки чи можливості зазнати шкоди. Батьки ознайомлюють дитину зі шкідливістю алкоголю, наркотичних засобів і психотропних речовин, налаштовують на здоровий спосіб життя</p>	
	Батько	Мати
<p>Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:</p>		

3.2. НАВЧАННЯ ТА ДОСЯГНЕННЯ		
Дитина	Батьківський потенціал	
<p><u>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</u> мова, мовлення, пам'ять, зосередженість та увага під час бесіди (занять/ігор), успішність, відвідуваність навчального закладу, реабілітаційної установи, мотивація до навчання, ігор, пізнавальний інтерес, позашкільна освіта, досягнення у навчанні, спорті, особливі освітні потреби, здатність до творчості, уяви</p>	<p><u>Звернути увагу на такі параметри:</u> наскільки батьки розпізнають та реагують на потреби дитини у навчанні, чи освітній та інтелектуальний рівень дитини забезпечується за рахунок підтримки, взаємодії, стимулювання та доступу до ресурсів громади, чи висувають батьки до дитини адекватні вимоги щодо навчання та досягнень дитини</p>	
	Батько	Мати
<p>Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:</p>		

3.3. ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК		
Дитина	Батьківський потенціал	
<p><u>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</u> нааявність: прив'язаності, фобій, страхів, відчуття ізолюваності, самотності, специфічних емоційних реакцій (капризність, істеричність), стресостійкості, агресії, аутоагресії, жорстокості. Здатність: контролювати власні емоції, висловлювати почуття</p>	<p><u>Звернути увагу на такі параметри:</u> батьки задовольняють емоційні потреби дитини, формують почуття власної значущості, створюють безпечні, стабільні взаємовідносини, сприяють розвитку вміння до управління агресією, емпатією</p>	
	Батько	Мати
<p>Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:</p>		

3.4. СІМЕЙНІ ТА СОЦІАЛЬНІ СТОСУНКИ		
Дитина	Батьківський потенціал	
<p><i>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</i> побудова стабільних стосунків в сім'ї, з соціальним оточенням, допомога іншим, дружба, наявність асоціальних контактів, обережне ставлення до незнайомих, стиль життя, взаємодія з однолітками, дотримання правил та норм, прояви девіантної поведінки, втеча з дому</p>	<p><i>Звернути увагу на такі параметри:</i> наскільки батьки турбуються про дитину. Яку модель сім'ї засвоює дитина від своїх батьків. Чи сприяють батьки розумінню та дотриманню соціальних норм, правил взаємодії з оточенням. Чи створюють умови, щоб дитина почувала себе членом сім'ї. Чи має сім'я стабільні правила, традиції. Чи батьки управляють та встановлюють межі у вирішенні соціальних проблем</p>	
	Батько	Мати
<p>Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:</p>		

3.5. САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ І САМОУСВІДОМЛЕННЯ		
Дитина	Батьківський потенціал	
<i>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</i> сприйняття себе, знання власної та сімейної історії, відчуття приналежності (вік, стать, релігія, етнічність), упевненість в собі, соціально прийнятне мовлення та поведінка, визнання власних досягнень, почуття власної гідності	<i>Звернути увагу на такі параметри:</i> чи сприяють пізнанню дитиною історії родини, її соціального та культурного походження, формуванню позитивної самооцінки дитини, її самоусвідомленню та чи навчають її прийнятним способам спілкуватися, поводитися в суспільстві. Чи турбуються про зовнішній вигляд дитини	
	Батько	Мати
Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:		
3.6. САМООБСЛУГОВУВАННЯ		
Дитина	Батьківський потенціал	
<i>Звернути увагу на такі параметри, враховуючи вікові особливості дитини:</i> ступінь самостійності, наявність обмежень та правил, здатність просити про допомогу, приймати рішення, навички гігієни, догляду за собою та одягом, самостійність відповідно до віку, хатні обов'язки	<i>Звернути увагу на такі параметри:</i> наскільки батьки усвідомлюють і задовольняють потребу дитини в автономії. Чи навчають та контролюють її самообслуговування на відповідному її віку рівні. Чи забезпечена дитина засобами догляду за собою, в тому числі засобами гігієни. Чи хвалять дитину за вияви самостійності, здобутки в самообслуговуванні	
	Батько	Мати
Додаткова інформація/коментарі від дитини, батьків, інших спеціалістів щодо задоволення потреб дитини:		

Підсумок щодо стану задоволення потреб дитини

Сильні сторони	Слабкі сторони

Підсумок щодо можливості батьків задовольняти потреби дитини

Батько

Сильні сторони	Слабкі сторони

Мати

Сильні сторони	Слабкі сторони

4. Фактори сім'ї та середовища, що впливають на дитину та її сім'ю³ (особу)

4.1. Історія сім'ї (особи) Історія (досвід) дитинства батьків, значні зміни в складі сім'ї (особи), важливі події в житті та їхнє значення для членів сім'ї (особи), захворювання, травмуючі події, залежності, насильство, кримінальний досвід, антисоціальна поведінка взаємостосунків у сім'ї, наявність конфліктів	
Сильні сторони	Слабкі сторони
4.2. Родичі Хто є родичами сім'ї (особи), де вони проживають, яку підтримку надають сім'ї (особі), у тому числі щодо виховання і розвитку дитини, хто з родичів першим відгукнеться і допоможе у випадку гострої необхідності	
Сильні сторони	Слабкі сторони
4.3. Житлово-побутові умови Наявність житла, санітарно-гігієнічні умови, наявність місця для сну, навчальних занять дитини, забезпеченість житла газо-, електро-, водопостачанням	
Сильні сторони	Слабкі сторони
4.4. Зайнятість Графік роботи батьків та його вплив на догляд, виховання і розвиток дитини. Яким чином робота чи її відсутність розцінюється членами сім'ї (особою)	
Сильні сторони	Слабкі сторони

³ З урахуванням інформації, отриманої під час здійснення початкової оцінки потреб.

4.5. Доходи Прибуток сім'ї (особи), наявність соціальних виплат. Яким чином сім'я (особа) використовує ресурси, розподіляє бюджет	
Сильні сторони	Слабкі сторони
4.6. Соціальна інтеграція Залучення сім'ї (особи) у соціальне життя громади, поінформованість про діяльність соціальних служб, наявність соціальної підтримки	
Сильні сторони	Слабкі сторони
4.7. Ресурси громади Наявність закладів освіти, охорони здоров'я, позашкільних навчальних закладів, магазинів, транспорту, клубів за місцем проживання. Рівень злочинності, безробіття	
Сильні сторони	Слабкі сторони

5. Висновок оцінки потреб дитини та її сім'ї, сім'ї (особи) (комплексної)

Завдання щодо задоволення потреб дитини/дітей, сім'ї (особи):

Завдання щодо підвищення батьківського потенціалу:

Завдання щодо підсилення чи мінімізації впливу факторів сім'ї та середовища:

Коментарі дитини/дітей (особи) щодо процесу та результатів оцінки потреб

Коментарі батьків щодо процесу та результатів оцінки потреб

Відмітка про ознайомлення членів сім'ї із результатами оцінки потреб:

Я,

ознайомлений(а) з результатами оцінки потреб:
 погоджуюсь не погоджуюсь маю окрему думку.

Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.

Підпис _____

Я,

ознайомлений(а) з результатами оцінки потреб:
 погоджуюсь не погоджуюсь маю окрему думку.

Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.

Підпис _____

Спеціаліст, відповідальний за здійснення оцінки потреб:

(прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)

підпис

Дата складання ____ 20__ р.

Начальник Управління профілактики соціального сирітства

І.М. Пінчук

(найменування суб'єкта, який
направляє повідомлення,
місцезнаходження, індекс, телефон)

(найменування суб'єкта, до якого
направляється повідомлення,
місцезнаходження, індекс, телефон)

Направлення сім'ї (особи) до іншого суб'єкта _____

№ ____ від ____ _____ 20__ року

Відповідно до повідомлення/інформації про сім'ю (особу)

(прізвище, ім'я, по батькові, дата народження)

дата надходження повідомлення/інформації про сім'ю (особу) ____ _____ 20__ року,

у зв'язку із складною життєвою ситуацією, а саме:

(суть проблеми)

просимо здійснити відповідні заходи щодо надання необхідних послуг для вирішення проблеми відповідно до компетенції та поінформувати центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Додаткова інформація про сім'ю (особу)

(необхідне зазначити)

Додаткова інформація про послуги (виплати), які надавались сім'ї (особі) суб'єктом, який здійснює переадресацію:

Керівник

(підпис, прізвище)

**Начальник Управління
профілактики соціального сирітства**

І.М. Пінчук

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства соціальної
політики України
09.07.2014 № 450

№ особової справи сім'ї (особи) _____ „ЗАТВЕРДЖУЮ”

директор ЦСССДМ

_____ П. І. Б.

_____ 20__ р.

ПЛАН СОЦІАЛЬНОГО СУПРОВОДУ СІМ'Ї (ОСОБИ)

Прізвище сім'ї (особи) _____

Основні цілі соціального супроводу:

☐ сприяти в оформленні документів, державних допомог, пенсій, субсидій тощо;	☐ сприяти інтеграції дитини, сім'ї (особи) в колектив (громаду)
☐ сприяти в організації ремонту житла;	☐ інше (зазначити) _____
☐ допомогти в організації облаштування кімнати для дитини/дітей;	_____
☐ спонукати до планування бюджету та ведення домашнього господарства;	_____
☐ сприяти працевлаштуванню працездатних членів сім'ї;	_____
☐ сприяти у забезпеченні юридичного консультування;	_____
☐ сприяти у захисті житлових, майнових прав дитини, сім'ї, особи;	_____
☐ сприяти у забезпеченні догляду вдома;	_____
☐ сприяти в організації лікування ВІЛ, алко- і наркозалежності;	_____
☐ забезпечити реабілітацію/підтримку особи, членів сім'ї у зв'язку із поверненням із місць позбавлення волі;	_____
☐ сприяти в ізолюванні одного із членів сім'ї у зв'язку із неадекватною поведінкою/проявами жорстокого поведіння;	_____
☐ сформувати навички відповідального батьківства;	_____
☐ сприяти в налагодженні емоційних контактів батьків з дитиною;	_____
☐ сприяти у допомозі батькам щодо підготовки дитини до самостійного життя;	_____
☐ сприяти налагодженню позитивних стосунків сім'ї з членами громади;	_____

Суб'єкти, залучені до реалізації плану, ознайомлені з ним:

Прізвище, ім'я, по батькові	Посада	Підпис	Контактний телефон

Я отримав(ла) та погоджуюся із змістом плану і сприятиму його виконанню:

Так ___ Ні ___ батько/особа, яка його замінює _____
(підпис) (дата)

Так ___ Ні ___ мати/особа, яка її замінює _____
(підпис) (дата)

Так ___ Ні ___ дитина (особа) _____
(підпис) (дата)

Коментарі _____

Спеціаліст ЦСССДМ, відповідальний за соціальний супровід сім'ї (особи) _____ 20__ р. _____
(дата) (підпис)

**Начальник Управління профілактики
соціального сирітства**

І.М. Пінчук

– С⁴

– О

КАРТКА ОБЛІКУ РОБОТИ З СІМ'ЄЮ (ОСОБОЮ)

(прізвище сім'ї або прізвище, ім'я, по батькові особи)

№ _____

Початок роботи із сім'єю (особою) ____ 20____ р.

Завершення роботи із сім'єю (особою) ____ 20____ р.

⁴ С – сім'я; О – особа.

Сім'я (особа)

(прізвище сім'ї або прізвище, ім'я, по батькові особи)

місце проживання

контактний телефон

1. Відомості про дітей

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Наявність статусу	Проживає за зазначеною адресою (так/ні), якщо „ні”, то зазначити адресу, за якою фактично проживає	Реєстрація за зазначеною адресою (так/ні)	Примітки

2. Відомості про батьків (осіб, які їх замінюють)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Родинний зв'язок щодо дітей	Місце роботи, посада	Реєстрація за зазначеною адресою (так/ні)	Контактний телефон

3. Відомості про інших осіб, які проживають разом із сім'єю (особою)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Вік	Родинний зв'язок щодо дитини/дітей	Місце роботи, посада	Реєстрація за зазначеною адресою (так/ні)	Контактний телефон

4. Відомості про інших важливих членів родини, оточення, які проживають окремо від сім'ї (особи)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Вік	Родинний зв'язок щодо дитини/дітей	Місце роботи, посада	Місце проживання	Контактний телефон

Додаток „Ознаки сім’ї (особи)”	Додаток „Державні допомоги”	Додаток „Житлові умови”	Додаток „Обставини, які необхідно подолати або мінімізувати їх вплив”
<p>1) одинока мати (батько);</p> <p>2) діти, розлучені із сім’єю, які не є громадянами України і заявили про намір звернутися до компетентних органів із заявою про визнання біженцем;</p> <p>3) батьки, у яких діти відібрані без позбавлення батьківських прав;</p> <p>4) батьки, у яких діти перебувають в інтернатних закладах;</p> <p>5) сім’я трудових мігрантів;</p> <p>6) неповнолітні батьки;</p> <p>7) біженці або сім’я вимушених переселенців;</p> <p>8) постраждали від природних, техногенних катастроф;</p> <p>9) один з батьків (особа) є громадянином іншої держави;</p> <p>10) місцезнаходження одного з батьків невідоме;</p> <p>11) інваліди та діти-інваліди;</p> <p>12) сім’я, де є недієздатні особи/недієздатна особа;</p> <p>13) сім’я усиновлювачів;</p> <p>14) сім’я (особа) опікунів/піклувальників;</p> <p>15) батьки, які перебувають у процесі розлучення;</p> <p>16) засуджені до покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк;</p> <p>17) особи, які повернулися з місць позбавлення волі;</p> <p>18) особи, які перебувають у місцях попереднього ув’язнення;</p> <p>19) особи, які постраждали від насильства в сім’ї;</p> <p>20) діти, які постраждали від жорстокого поводження та насильства;</p> <p>21) особи, які постраждали від торгівлі людьми;</p> <p>22) особа, яка виявила намір відмовитися від новонародженої дитини;</p> <p>23) особа з числа дітей-сиріт;</p> <p>24) сім’ї, де батьки зловживають наркотичними засобами і психотропними речовинами;</p> <p>25) сім’ї, де батьки мають психічні розлади, які не підтверджені офіційно;</p> <p>26) одинока особа, особа похилого віку, ветеран війни;</p> <p>27) інше.</p>	<p>1) державна допомога малозабезпеченим сім’ям;</p> <p>2) державна допомога сім’ям з дітьми;</p> <p>3) державна соціальна допомога інвалідам;</p> <p>4) допомога по безробіттю;</p> <p>5) пенсія, аліменти чи інші соціальні виплати;</p> <p>6) пенсія за віком;</p> <p>7) інше.</p>	<p>Наявність житла:</p> <p>1) приватний будинок;</p> <p>2) частина будинку;</p> <p>3) квартира;</p> <p>4) орендований будинок;</p> <p>5) орендована квартира;</p> <p>6) орендована кімната;</p> <p>7) кімната в гуртожитку;</p> <p>8) ліжко-місце в гуртожитку;</p> <p>9) інше.</p> <p>Стан житла:</p> <p>10) задовільний;</p> <p>11) потребує капітального ремонту;</p> <p>12) в аварійному стані;</p> <p>13) має водопостачання;</p> <p>14) має газоелектропостачання;</p> <p>15) інше.</p> <p>У помешканні проживає:</p> <p>16) одна сім’я;</p> <p>17) сім’я з бабусею, дідузем;</p> <p>18) декілька сімей;</p> <p>19) інше.</p>	<p>1) ухиляння батьків від виконання обов’язків з виховання дитини;</p> <p>2) відібрання у батьків дитини без позбавлення батьківських прав;</p> <p>3) жорстоке поводження, насильство в сім’ї;</p> <p>4) спосіб життя, внаслідок якого один із членів сім’ї (особа) частково або повністю не має здатності чи можливості самостійно піклуватися про особисте життя та брати участь у суспільному житті;</p> <p>5) відсутність житла, призначеного та придатного для проживання;</p> <p>6) інвалідність членів сім’ї/дитини (особи);</p> <p>7) тривала хвороба членів сім’ї (особи);</p> <p>8) відсутність постійного місця роботи у працездатних членів сім’ї (особи);</p> <p>9) малозабезпеченість;</p> <p>10) засудження, відбування покарання, взяття під варту одного з членів сім’ї (особи);</p> <p>11) стихійне лихо;</p> <p>12) дискримінація особи;</p> <p>13) інше.</p>

ЗВІТ

за результатами соціального супроводу сім'ї (особи)

(заповнює спеціаліст центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, відповідальний за проведення супервізії, разом зі спеціалістом, який здійснював соціальний супровід)

за справою № _____
сім'я (особа) _____,
(прізвище, ім'я, по батькові)

яка перебувала під соціальним супроводом із _____ по _____,

у зв'язку зі складними життєвими обставинами, які необхідно подолати або мінімізувати їх наслідки _____

Оцінка якості та ефективності соціального супроводу сім'ї (особи), яка перебуває у складних життєвих обставинах:

1) результативність:

- подолано складні життєві обставини
 мінімізовано наслідки складних життєвих обставин
 складні життєві обставини не подолано
 інше _____

2) адресність та індивідуальний підхід:

оцінка потреб сім'ї (особи) у наданні соціальних послуг проведена якісно

- так ні частково

надані соціальні послуги відповідають потребам сім'ї (особи), враховуючи психологічні та вікові особливості

- так ні частково

сім'я (особа) брала активну участь у виконанні плану соціального супроводу

- так ні частково

інше _____

3) своєчасність:

вчасно надійшло повідомлення щодо сім'ї у складних життєвих обставинах

- так ні із запізненням

втручання у ситуацію сім'ї (особи)

- екстрене планове із запізненням

інше _____

4) доступність та відкритість:

надано інформацію про центр і соціальні послуги, умови та порядок їх отримання

- так ні частково

отримано всі необхідні консультації, у тому числі в телефонному режимі

так ні частково

інше _____

5) повага до отримувача соціальних послуг:

спеціаліст дотримувався норм етики поведінки та толерантності у спілкуванні з отримувачем соціальних послуг, відсутні ознаки дискримінації

так ні частково

з результатами оцінки отримувач послуг ознайомлений, про що свідчать підписи отримувача, чи зафіксована його окрема позиція

так ні частково

інформація, отримана під час здійснення соціального супроводу, залишилася конфіденційною

так ні частково

інше _____

6) соціальний супровід завершено достроково у зв'язку:

із досягненням позитивного результату соціального супроводу;

письмовою відмовою отримувача соціальних послуг від їх надання;

відсутністю необхідних послуг, кваліфікованих спеціалістів (вказати яких)

невиконанням плану отримувачем без поважних причин

переїздом отримувача в іншу місцевість

інше _____

7) сім'я (особа) потребує подальшої підтримки:

так ні частково

інше _____

_____ 20__ р.
(дата)

(підпис спеціаліста ЦСССДМ)

_____ 20__ р.
(дата)

(підпис спеціаліста ЦСССДМ, відповідального за здійснення супервізії)

**Начальник Управління профілактики
соціального сирітства**

І.М. Пінчук

ОСОБОВА СПРАВА СІМ'Ї (ОСОБИ)	
№ _____	
Прізвище сім'ї (особи) _____	
Спеціаліст ЦСССДМ, відповідальний за здійснення соціального супроводу _____	
(П.І.Б.)	
Розпочато: _____	20 _____ року
підстава _____	
Закрито: _____	20 _____ року
підстава _____	
<i>Ідентифікаційно-конфіденційна</i>	

Перелік документів, що використовуються в процесі організації та здійснення соціального супроводу:

копія заяви про призначення соціальних послуг та виплат (за потреби);
копії документів про отримання виплат (за потреби);
акт оцінки потреб дитини та її сім'ї, сім'ї (особи), яка перебуває у складних життєвих обставинах;
копія акта обстеження матеріально-побутових умов (за потреби);
копія протоколу засідання комісії, на якому прийнято рішення про здійснення соціального супроводу;
договір;
план соціального супроводу сім'ї (особи);
картка обліку роботи із сім'єю (особою);
звіт за результатами соціального супроводу сім'ї (особи);
інша документація (за потреби).

**Начальник Управління профілактики
Соціального сирітства**

І.М. Пінчук

АКТ
оцінки потреб
дитини та її сім'ї
(початкова оцінка)

№ повідомлення/інформації _____ від ____ / ____ / ____
дд мм рррр

Організація _____

Відповідальний спеціаліст

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Початок _____ Завершення _____

1. Загальна інформація прочленів сім'ї за місцем проживання (на момент оцінювання) _____

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Родинний зв'язок щодо дітей	Місце роботи/навчання, посада	Реєстрація за місцем проживання (так/ні)	Контактний телефон

2. Стан та потреби дитини⁵ _____

(П. І. Б. дитини)

2.1. Самопочуття дитини, її зовнішній вигляд		Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ вага, зріст відповідають віку ☐ часто хворіє ☐ інвалідність ☐ хворобливий вигляд ☐ синці, гематоми ☐ опіки ☐ порізи ☐ занедбаний вигляд ☐ одягнена відповідно до сезону ☐ одяг брудний, не відповідає сезону ☐ не дотримується особистої гігієни ☐ педикульоз, висипи на шкірі ☐ має чисту постільну білизну ☐ має медичну картку ☐ проходить профілактичний огляд ☐ перебуває на диспансерному обліку		
Інформація від дитини		
Інформація від батьків		
Інше		
2.2. Харчування		Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ відповідає віку ☐ нерегулярне ☐ часто буває голодна ☐ отримує гаряче харчування в школі		
Інформація від дитини		
Інформація від батьків		
Інше		
2.3. Навчання і досягнення		Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні

⁵За наявності ознак жорстокого поводження з дитиною, її занедбаності спеціаліст має негайно повідомити службу у справах дітей.

відвідує: ☐ дитячий садок ☐ школу ☐ професійно-технічний навчальний заклад ☐ займається за індивідуальним планом ☐ інше; пропускає уроки без поважних причин: ☐ інколи ☐ регулярно; успішність: ☐ відмінна ☐ добра ☐ задовільна ☐ незадовільна; займається в: ☐ спортивній секції ☐ гуртках ☐ не відвідує гуртки ☐ інше; наявні: ☐ підручники, зошити ☐ іграшки, дитячі книжки	
Інформація від дитини	
Інформація від батьків	
Інше	
2.4. Емоційний стан	Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ врівноважена, спокійна ☐ активна ☐ радісна ☐ сумна ☐ надмірно збуджена ☐ виявляє агресію ☐ пригнічена ☐ виявляє страх, тривожність ☐ говорить про наміри здійснити суїцид	
Інформація від дитини	
Інформація від батьків	
Інше	
2.5. Шкідливі звички та ознаки девіантної поведінки	Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ курить ☐ вживає алкоголь ☐ вживає наркотичні чи психотропні речовини ☐ має комп'ютерну, ігрову залежність ☐ конфліктує з однолітками ☐ не ночує вдома без попередження ☐ утікає з дому ☐ бродяжить ☐ б'ється ☐ нищить майно ☐ скоїла злочин ☐ перебуває на внутрішньошкільному профілактичному обліку ☐ перебуває на обліку кримінальної міліції у справах дітей ☐ перебуває під слідством	
Інформація від дитини	
Інформація від батьків	
Інше	
2.6. Сімейні та соціальні стосунки	Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ любить та поважає обох батьків ☐ довірливі стосунки з дідусями, бабусями ☐ має друзів ☐ негативні стосунки з одним із батьків ☐ негативні стосунки з обома батьками ☐ конфліктує з братами, сестрами ☐ конфліктує у школі, класі ☐ немає друзів	
Інформація від дитини	
Інформація від батьків	
Інше	
2.7. Самообслуговування	Ознаки СЖО: ☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ вміє одягатися ☐ може самостійно їсти ☐ доглядає за особистими речами ☐ не вміє доглядати за собою (одягатися, митися, їсти) ☐ не доглядає за особистими речами ☐ не вміє приготувати просту їжу	
Інформація від дитини	
Інформація від батьків	
Інше	
2.8. Інша важлива інформація	

3. Стан батьків та їхній потенціал щодо задоволення потреб дитини

3.1. Здоров'я	Мати	Батько	Коментарі:
Здорові	☐	☐	
Мають: інвалідність: вади слуху та зору, опорно-рухового апарату, ураження внутрішніх органів, онкологічні захворювання, психічні захворювання та розумова відсталість, змішані вади (підкреслити); тяжкі хвороби; соціально небезпечні хвороби (ВІЛ/СНІД, туберкульоз, гепатит С); інше _____	☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐	
Стан здоров'я задоволенню потреб дитини: не перешкоджає; невідомо; перешкоджає	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
3.2. Шкідливі звички	Мати	Батько	Коментарі:
Відсутні	☐	☐	
Вживають: алкоголь; наркотичні засоби і психотропні речовини. Курять. Мають надмірну схильність до: азартних ігор; комп'ютерних ігор	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Шкідливі звички задоволенню потреб дитини: не перешкоджають; невідомо; перешкоджають	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
3.3. Соціальна історія	Мати	Батько	Коментарі:
Були (чи є): вихованцями інтернатного закладу; позбавлені батьківських прав відносно інших дітей; засудженими, перебували в місцях позбавлення волі; членами релігійних сект/культів; мігрантами; інше _____	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Соціальна історія задоволенню потреб дитини: не перешкоджає; невідомо; перешкоджає	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
3.4. Зайнятість	Мати	Батько	Коментарі:
постійна робота у денний час; позмінна робота, у тому числі у нічну зміну; непостійна (сезонна) робота; безробітні, нещодавно втратили роботу; не бажають працювати; інше _____	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	

Зайнятість батьків задоволенню потреб дитини: не перешкоджає невідомо перешкоджає	☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐	
--	--	--	--

4. Фактори сім'ї та середовища

4.1. Мережа соціальної підтримки дитини та сім'ї		☐ наявна ☐ невідомо ☐ відсутня
☐ у сім'ї є близькі родичі, сусіди, знайомі, які можуть надати підтримку ☐ спеціалісти надають підтримку		
Коментарі:		
4.2. Соціальні стосунки сім'ї у громаді		☐ задовільні ☐ невідомо ☐ незадовільні
☐ сім'я має позитивні стосунки з членами громади; існують конфлікти: ☐ між дорослими членами сім'ї ☐ з родичами ☐ сусідами ☐ вчителями, лікарями ☐ спеціалістами ЦСССДМ ☐ міжрелігійні, міжетнічні ☐ інше		
Коментарі:		
4.3. Основні доходи сім'ї, в т. ч. державні допомоги, компенсації, пільги		☐ задовільні ☐ невідомо ☐ незадовільні
☐ заробітна плата батьків ☐ заробіток від домашнього господарства ☐ пенсії, аліменти чи інші соціальні виплати ☐ гуманітарна допомога ☐ державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям ☐ державна допомога сім'ям з дітьми ☐ державна соціальна допомога інвалідам ☐ допомога по безробіттю ☐ інше		
Коментарі:		
4.4. Борги		☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ по оплаті за житло (у т. ч. комунальні послуги) ☐ перед банками, кредиторами ☐ сусідами, родичами ☐ інше		
Коментарі:		
4.5. Члени сім'ї, інші особи, які мешкають разом і потребують підтримки, захисту, соціального обслуговування		☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ бездомні ☐ самотні похилого віку ☐ особи з інвалідністю ☐ особи з нарко-, алкозалежністю, соціально небезпечними хворобами ☐ інші		
Коментарі:		
4.6. Помешкання та його стан		☐ задовільний ☐ невідомо ☐ незадовільний
☐ в помешканні дотримуються санітарно-гігієнічні норми ☐ холодно ☐ брудно ☐ присутні ознаки сирості, грибка ☐ щури, таргани, блощиці ☐ аварійне; умови для дитини: ☐ має окреме ліжко ☐ відсутнє постійне, придатне місце для сну та відпочинку ☐ облаштоване місце для гри дитини, навчальних занять ☐ відсутнє місце для виконання домашніх завдань, гри ☐ помешкання безпечно для дитини ☐ небезпечні предмети (дуже дрібні, гострі, колючі), ліки зберігаються в недоступних місцях для дитини дошкільного віку ☐ дитина має доступ до побутової хімії ☐ територія навколо помешкання безпечна для дитини ☐ інше		
Коментарі:		

5. Висновок оцінки потреб дитини та її сім'ї (початкової)

Прізвище сім'ї _____

Місце проживання _____

За результатами оцінки потреб з'ясовано:

Щодо задоволення потреби дитини _____

Щодо стану батьків та їхнього батьківського потенціалу _____

Щодо факторів сім'ї та середовища _____

Наступні дії:

- взяття під соціальний супровід
- надання послуг без оформлення соціального супроводу за карткою обліку роботи із сім'єю
- здійснення обстеження матеріально-побутових умов
- завершення справи
- направлення клієнта до іншого суб'єкта _____

(вказати найменування організації чи установи)

інше _____

Відмітка про ознайомлення батьків, осіб, які їх замінюють, з результатами початкової оцінки потреб⁶:

Я, _____

Я, _____

ознайомлений(а) з результатами оцінки:

погоджуюся не погоджуюся маю окрему думку.

Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.

ознайомлений(а) з результатами оцінки:

погоджуюся не погоджуюся маю окрему думку.

Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.

Підпис _____

Підпис _____

Коментарі:⁷

Спеціаліст, відповідальний за здійснення оцінки потреб:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)
(телефон)

(підпис)

Інші спеціалісти: _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)
(телефон)

(підпис)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)
(телефон)

(підпис)

Дата заповнення ____ 20__ р.

Начальник Управління профілактики соціального сирітства _____

І.М. Пінчук

⁶ У разі відмови батьків (особи) ставити підпис, перебування їх в неадекватному стані чи в разі їх відсутності з висновками можуть бути ознайомлені інші дорослі члени сім'ї, про що вони роблять відповідний запис.

⁷ Вказуються причини відсутності підписів батьків, осіб, які їх замінюють.

АКТ
оцінки потреб сім'ї (особи)⁸
(початкова оцінка)

№ повідомлення/інформації _____ від ____ / ____ / ____
дд мм рррр

Організація _____

Відповідальний спеціаліст _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Початок _____ Завершення _____

1. Загальна інформація про сім'ю (особу) за місцем проживання (на момент оцінювання) _____

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата народження	Місце роботи, посада	Реєстрація за цією адресою (так/ні)	Контактний телефон

2. Стан членів сім'ї (особи) на момент оцінювання

2.1. Здоров'я	П. І. Б. ----- -----	П. І. Б. ----- -----	Коментарі:
Здоровий(а)	☐	☐	
Мас: інвалідність: вади слуху та зору, опорно-рухового апарату, ураження внутрішніх органів, психічні захворювання та розумова відсталість, змішані вади (<i>підкреслити</i>); тяжкі хвороби, у тому числі онкологічні, соціально небезпечні хвороби (ВІЛ/СНІД, туберкульоз, гепатит С); інше _____	☐	☐	
Висновок щодо стану здоров'я	☐	☐	
<i>задовільний;</i>	☐	☐	
<i>невідомо;</i>	☐	☐	
<i>незадовільний</i>	☐	☐	
2.2. Емоційний стан			Коментарі:
Стабільний, врівноважений	☐	☐	
Виявляє: замкнутість; страх, тривожність; неконтрольованість поведінки; агресію; говорить про наміри здійснити суїцид; інше _____	☐	☐	
Висновок щодо емоційного стану	☐	☐	
<i>задовільний;</i>	☐	☐	
<i>невідомо;</i>	☐	☐	
<i>незадовільний</i>	☐	☐	

⁸ Застосовується для оцінки потреб у послугах самотньої особи, сім'ї без дітей.

2.6. Самообслуговування/здатність до незалежної життєдіяльності			Коментарі:
має навички самообслуговування; втрачені навички самообслуговування (через вік, стан здоров'я); має охайний вигляд; може виконувати посильну роботу; вміє планувати свій бюджет; самостійно говорить про свої потреби; вміє користуватися телефоном	☐	☐	
Висновок щодо здатності до самообслуговування			
здатний(а);	☐	☐	
частково здатний(а);	☐	☐	
нездатний(а)	☐	☐	

3. Фактори середовища сім'ї (особи)

3.1. Мережа соціальної підтримки сім'ї (особи)		☐ наявна ☐ невідомо ☐ відсутня
☐ у сім'ї (особи) є близькі родичі, сусіди, знайомі, які можуть надати підтримку ☐ спеціалісти/соціальні працівники надають підтримку		
Коментарі:		
3.2. Соціальні стосунки членів сім'ї у громаді		☐ задовільні ☐ невідомо ☐ незадовільні
☐ сім'я (особа) має позитивні стосунки з членами громади; існують конфлікти: ☐ між дорослими членами сім'ї ☐ з родичами ☐ сусідами ☐ лікарями ☐ соціальними працівниками ☐ міжрелігійні, міжетнічні ☐ інше		
Коментарі:		
3.3. Основні доходи сім'ї (особи), у тому числі державні допомоги, компенсації, пільги		☐ задовільні ☐ невідомо ☐ незадовільні
☐ заробітна плата ☐ заробіток від домашнього господарства ☐ пенсії, аліменти чи інші соціальні виплати ☐ гуманітарна допомога ☐ державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям ☐ державна соціальна допомога інвалідам ☐ допомога по безробіттю ☐ інше		
Коментарі:		
3.4. Борги		☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ з оплати за житло (у тому числі комунальні послуги) ☐ перед банками, кредиторами ☐ сусідами, родичами ☐ інше		
Коментарі:		
3.5. Члени сім'ї, інші особи, які мешкають разом і потребують підтримки, захисту, соціального обслуговування		☐ відсутні ☐ невідомо ☐ наявні
☐ бездомні ☐ самотні похилого віку ☐ особи з інвалідністю ☐ особи з нарко-, алкозалежністю, соціально небезпечними хворобами ☐ інші		
Коментарі:		
3.6. Помешкання та його стан		☐ задовільний ☐ невідомо ☐ незадовільний
☐ в помешканні дотримуються санітарно-гігієнічні норми ☐ холодно ☐ брудно ☐ присутні ознаки сирості, грибка ☐ шури, таргани, блощиці ☐ аварійне ☐ територія навколо помешкання безпечна ☐ інше		
Коментарі:		

4. Висновок оцінки потреб сім'ї (особи) (початкової)

Прізвища (е) членів сім'ї (особи) _____
Місце проживання _____

Потребує надання соціальних послуг:

догляд вдома догляд стаціонарний денний догляд підтримане проживання паліативний/хоспісний догляд послуга з влаштування до сімейних форм виховання послуга соціальної адаптації послуга соціальної інтеграції та реінтеграції послуга абілітації послуга соціальної реабілітації послуга соціально-психологічної реабілітації надання притулку кризове та екстрене втручання консультування соціальний супровід/патронаж соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці представництво інтересів посередництво (медіація) соціальна профілактика

За результатами оцінки потреб з'ясовано:

Наступні дії:

- взяття під соціальний супровід
 надання послуг без оформлення соціального супроводу за карткою обліку роботи із сім'єю
 здійснення обстеження матеріально-побутових умов
 завершення справи
 направлення клієнта до іншого суб'єкта _____
вказати найменування організації чи установи
 інше

Відмітка про ознайомлення членів сім'ї (особи) з результатами початкової оцінки потреб⁹:

Я, _____	Я, _____
ознайомлений(а) з результатами оцінки:	ознайомлений(а) з результатами оцінки:
☐ погоджуюся ☐ не погоджуюся ☐ маю окрему думку	☐ погоджуюся ☐ не погоджуюся ☐ маю окрему думку.
Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.	Відповідно до Закону України „Про захист персональних даних” даю згоду на обробку персональних даних.

Підпис _____

Підпис _____

Коментарі:¹⁰

Спеціаліст, відповідальний за здійснення оцінки потреб:

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)	_____ (підпис)	_____ (телефон)
Інші спеціалісти: _____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)	_____ (підпис)	_____ (телефон)
_____ (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи)	_____ (підпис)	_____ (телефон)

Дата заповнення ____ 20__ р.

Начальник Управління профілактики соціального сирітства

І.М. Пінчук

⁹ У разі відмови особи, членів сім'ї ставити підпис, перебування їх в неадекватному стані робиться відповідний запис.

¹⁰ Вказуються причини відсутності підписів.

Навчальне видання

КОНОНЧУК А. І., ЗІНЧЕНКО Т. В., ХЛЄБІК С. Р.

МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

*Методичні рекомендації до практичних і лабораторних занять
та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни*

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування – О. В. Борщ

Книга друкується в авторському редагуванні.

Підписано до друку 19.09.25 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Times	Обл.-вид. арк. 3,86	Електронне вид-ня
Замовлення № 174	Ум. друк. арк. 5,01	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631) 7–19–72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.